

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2008

Översättning: Cajsa Rudbacka-Lax

Jorgalan: Sámediggi / Irma Laiti

Kansikuva: Metsäriekko on suomalainen harvinaisuus. Metsähallitus on aloittanut kamppailun riekon puolesta, ennen kuin se vetäytyy täysin tuntureille kuten muissa maissa. Kuva: Jari Peltomäki.

© Metsähallitus 2009

ISSN 1235-8983

ISBN 978-952-446-669-1 (nidottu)

ISBN 978-952-446-670-7 (pdf)

Edita Prima Oy, Helsinki 2009

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2008

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	13.3.2009
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI			
ALUEYKSIKKÖ			
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2008		
TIIVISTELMÄ	<p>Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien eli luontopalvelujen toimintaan vaikuttivat vuonna 2008 valtionhallinnon meneillään olevat merkittävät uudistushankkeet, jotka koskevat mm. valtion liikelaitoksia, aluehallintoa ja sektoritutkimuslaitoksia. Luonnonsuojeluhallinnon tuottavuusohjelman suosituksia on jo toteutettu ympäristöministeriön tulosoajauksessa. Erityisesti loppuvuodesta yleisen taloustilanteen nopea heikentyminen ja siihen liittyvät elvytystoimet leimasivat toimintaympäristöä.</p> <p>Luontopalvelut saavutti vuonna 2008 sille asetetut tavoitteet keskeisiltä osiltaan ja yksikön tuottavuus parani selvästi. Metsähallitus saavutti pääosin luontotyyppi-inventoinnin sekä ennallistamisen ja luonnonhoidon pinta-ala- ja seurantatavoitteet. Ennallistamistavoitteista jääminen johtui sateisesta kesästä, joka esti metsien ennallistamispoltoa lähes kokonaan.</p> <p>Uhanalaisten lajien seurannat ja rannikon vedenalaisten luontotyyppien inventoinnit sujuivat suunnitellusti. Verkostoituminen ja yhteistyö toivat lisäresursseja ja näkyvyyttä erityisesti meri- ja kulttuuriperintöinventointeihin. Alueiden hoidon ja käytön suunnittelussa päästiin tavoitteisiin.</p> <p>Kansallispuistojen kävijämäärät jatkoivat kasvuaan, mutta opastettujen asiakkaiden määrät vähenivät. Eräasioiden kansainvälinen toiminta aktivoitui ja toiminnan suunnittelujärjestelmiä kehitettiin. Tehostuneen markkinoinnin ja parantuneiden palveluiden vuoksi kalastuslupien kysyntä ja myynti kasvoivat huomattavasti edellisestä vuodesta.</p> <p>Vuonna 2008 julkisten hallintotehtävien kokonaismenot olivat 51,9 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö rahoittivat menoista noin 38,1 miljoonaa euroa, maksullisen toiminnan tulorahoitusta oli 7,7 miljoonaa ja yhteisrahoitteisen toiminnan ulkopuolista rahoitusta noin 6,1 miljoonaa. Henkilötyövuosia kertyi 513.</p> <p>Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu valtion liikelaitoksen muun toiminnan erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä annetun asetuksen (1402/2004) mukaisesti.</p>		
AVAINSANAT	tilinpäätös, toimintakertomus, tulossopimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 115		
ISSN	1235-8983	ISBN (NIDOTTU)	978-952-446-669-1
		ISBN (PDF)	978-952-446-670-7
SIVUMÄÄRÄ	48 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAikka	Edita Prima Oy
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	10 euroa

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	13.3.2009
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM			
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD			
REGIONENHET			
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifters bokslut och verksamhetsberättelse 2008		
SAMMANDRAG	<p>Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifters, dvs. naturtjänsternas, verksamhet 2008 påverkades av de betydande reformprojekt som pågår inom statsförvaltningen och som gäller bl.a. statens affärsverk, regionförvaltningen och sektorforskningsinstituterna. Rekommendationerna i naturskyddsförvaltningens produktivitetsprogram har redan genomförts inom ramen för miljöministeriets resultatstyrning. Omvärlden präglades särskilt av den snabba försämringen av den ekonomiska situationen i slutet av året och stimulansåtgärderna i anslutning därtill.</p> <p>Naturtjänsterna uppnådde till centrala delar de mål som satts för enheten 2008 och enhetens produktivitet förbättrades klart. Forststyrelsen uppnådde i huvudsak areal- och övervakningsmålen för inventeringen av naturtyper samt restaureringen och naturvården. Att restaureringsmålen inte nåddes berodde på den regniga sommaren, som nästan helt och hållet förhindrade restaureringsbränder i skogarna.</p> <p>Övervakningen av hotade arter och inventeringarna av undervattensnaturtyper vid kusten förlöpte planenligt. Nätverksbildning och samarbete förde med sig tilläggsresurser och synlighet särskilt för havs- och kulturarvsinventeringarna. Målen för planeringen av skötsel och användning av områden nåddes.</p> <p>Antalet besökare i nationalparkerna fortsatte att öka, men antalet guidade kunder minskade. Den internationella verksamheten i anslutning till jakt- och fiskeärenden aktiverades och planeringssystemen utvecklades. På grund av den effektiviserade marknadsföringen och förbättrade servicen ökade efterfrågan på och försäljningen av fisketillstånd betydligt jämfört med föregående år.</p> <p>År 2008 uppgick de offentliga förvaltningsuppgifternas totala utgifter till 51,9 miljoner euro. Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet finansierade cirka 38,1 miljoner euro av utgifterna, den avgiftsbelagda verksamhetens inkomstfinansiering uppgick till 7,7 miljoner euro och den gemensamt finansierade verksamhetens externa finansiering till cirka 6,1 miljoner euro. Antalet årsverken var 513.</p> <p>Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifters bokslut och verksamhetsberättelse har utarbetats i enlighet med förordningen om särskild bokföring och särskilt bokslut för statliga affärsverks övriga verksamhet (1402/2004).</p>		
NYCKELORD	bokslut, verksamhetsberättelse, resultatavtal		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja B 115		
ISSN	1235-8983	ISBN (HÄFTAD)	978-952-446-669-1
		ISBN (PDF)	978-952-446-670-7
SIDANTAL	48 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	Edita Prima Oy
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	10 euro

GOVVIDANSIIDU

ALMMUSTUHTTI	Meahciráđđehus	ALMMUSTUHTTINÁIGI	13.3.2009
DOAIMBANADDI		DOHKKEHANBEAIVEMEARRI	
LUHTOLAŠVUOHTA	Almmolaš	DIÁRANUMMIR	
SUODJANGUOVLOTIIPA/ SUODJALANPROGRÁMMA GUOVLLU NAMMA			
NATURA 2000-GUOVLLU NAMMA JA KODA			
GUOVLOOVTTADAT			
DAHKKI(T)	Meahciráđđehus		
ALMMUSTUHTTIMA NAMMA	Meahciráđđehusa almmolaš hálldahusbarguid ruhtadoalloloahpaheapmi ja doaibmačilgehus 2008		
ČOAHKKAIGEASSU	<p>Meahciráđđehusa almmolaš hálldahusbarguid, ns. luondobálvalusaid doibmii váikkuhedje jagi 2008 áigge mearkkašahtti ođasmahttinfidnut, mat ledje jodus stáhtahálldahusas, ja mat guske ee. stáhta fitnodatlágádusaid, guovlohálldahusa ja sektordutkanlágádusaid. Luonddugáhttenhálldahusa buvttadanprográmma ávžžuhusat leat jo ollašuhhton birasministeriija boadusstivremis. Erenomážit loahppajagis almmolaš ekonomiijadili johtilis hedjoneapmi ja dasa gullevaš ealáskahttindoaimmat guoskkahedje doaibmanbirrasa.</p> <p>Luondobálvalusat jukse jahkái 2008 áсахuvvon ulbmiliid guovddáš osiin ja ovttaga buvttadeapmi buorránii čielgasit. Meahciráđđehus juvssai váldooasis luondotiipa inventerema ja ovdešteami ja luonddugáhttema viidodat- ja čuovvunulbmiliid. Ovdeštanulbmiliin báhcin bođii arvegeasis, mii esttii vuvddiid ovdeštanboaldimiid measta ollásit.</p> <p>Áitatvuloš šlájaid čuovvumat ja gáttiid čázevuloš luondotiippaid inventeremat ovdánedje plánaid mielde. Fierpmáiduvvan ja ovttasbargu bukte lassiresurssaid ja beaggima erenomážit mearra- ja kulturárbeinventeremiidda. Guovlluid dikšumis ja geavaheami plánemis ulbmilat juksojedje.</p> <p>Álbmotmehciid áššehasmearit jotke lassáneami, muhto oahpistuvvon áššehasaid mearit geahppanedje. Meahceáššiid riiikkaisgaskasaš doaibma ealáskii ja doaimma plánenvuogádagat ovddiduvvojedje. Beavttálmuvvan márkanastima ja buorránan bálvalusaid dihte guolástanlobiid jearru ja vuovdin lassánedje dovdomassii ovddit jagis.</p> <p>Jagis 2008 almmolaš hálldahusbarguid ollesgolut ledje 51,9 miljovna euro. Birasministeriija ja eana- ja meahccedoalloministeriija ruhtadedje goluin sullii 38,1 miljovna euro, mávssuvuloš doaimma boahoruhtadeapmi lei 7,7 miljovna ja oktasašruhtadeami doaimma olggobeale ruhtadeapmi lei sullii 6,1 miljovna. Bargibargojagat čoggojedje 513.</p> <p>Meahciráđđehusa almmolaš hálldahusbarguid ruhtadoalloloahpaheapmi ja doaibmačilgehus leat ráhkaduvvon stáhta fitnodatlágádusa eará doaimma sierra rehketdoalus ja sierra ruhtadoalloloahpaheamis addojuvvon áсахusa (1402/2004) mielde.</p>		
ČOAVDDASÁNI	ruhtadoalloloahpaheapmi, doaibmačilgehus, boadussoahpamuš		
EARÁ DIEDUT			
RAIDDU NAMMA JA NUMMIR	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 115		
ISSN	1235-8983	ISBN (NJADDON)	978-952-446-669-1
		ISBN (PDF)	978-952-446-670-7
SIIDOLOHKU	48 s.	GIELLA	suomagiella
GOASTTIDEADDJI	Meahciráđđehus	PRENTENBÁIKI	Edita Prima Oy
JUOHKKI	Meahciráđđehus, luondubálvalusat	HADDI	10 euro

Sisällys

JOHDON KATSAUS.....	9
1.1 Toimintaympäristön muutokset.....	9
1.2 Toiminnan tuloksellisuus ja sen kehitys.....	9
2 VAIKUTTAVUUS	10
3 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	11
3.1 Laadulliset tavoitteet	11
3.2 Määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut	20
3.3 Tuloksellisuuden arviointi prosesseittain	22
4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS.....	27
4.1 Taloudellisuus.....	27
4.2 Tuottavuus	28
4.3 Kannattavuus	29
5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	30
5.1. Henkilöstön määrän kehitys	30
5.2 Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin	31
5.3 Työhyvinvointi	31
5.4 Tulospalkkio.....	32
6 TOIMINNAN ARVIOINNIT	32
6.1 Ympäristöjärjestelmä.....	32
6.2 Metsähallituksen sisäinen tarkastus.....	32
6.3 Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastus.....	32
7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	33
7.1 Tilinpäätöslaskelmat.....	33
7.2 Valtion talousarviosta saatujen määrärahojen käyttö	33
7.3 Muun rahoituksen käyttö.....	33
7.4 Kustannuslaskennan periaatteet.....	34
8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA LIITETIEDOT	35
8.1 Tuloslaskelma.....	35
8.2 Tase.....	36
8.3 Rahoituslaskelma.....	38
8.4 Liitetiedot	39
ALLEKIRJOITUS.....	48

Johdon katsaus

1.1 Toimintaympäristön muutokset

Luontopalvelujen toimintaa ohjaavat kansainvälisellä tasolla erityisesti Kansainvälinen luonnon monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (CBD) ja sen suojelualueuöohjelma sekä EU:n luontodirektiivit ja Natura 2000 -verkostoon liittyvät velvoitteet. EU:n uusi meristrategiadirektiivi astui voimaan 15.7.2008 ja se tulee lähivuosina lisäämään luontopalvelujen merialueita koskevia tehtäviä, mm. raportointia, seurantaa ja merialueiden käytön suunnittelua.

Kotimaassa luontopalvelujen toimintaa viitoittaa erityisesti valtioneuvoston 21.12.2006 hyväksymä Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön kansallinen strategia ja toimintaohjelma 2006–2016. Valtioneuvosto hyväksyi 28.3.2008 Etelä-Suomen metsien suojelua koskevan METSO-ohjelman, joka sisältää lukuisia päätöksiä, joiden toteutus on Metsähallituksen vastuulla.

Vuonna 2008 luontopalvelujen toimintaympäristöön vaikuttivat jo valmisteluvaiheessa valtionhallinnon meneillään olevat merkittävät uudistushankkeet, jotka koskevat mm. valtion liikelaitoksia, aluehallintoa ja sektoritutkimuslaitoksia. Luonnonsuojeluhallinnon tuottavuusohjelman suosituksia on jo osin toteutettu ympäristöministeriön tulosohejauksessa. Erityisesti loppuvuodesta yleisen taloustilanteen nopea heikentyminen ja siihen liittyvät elvytystoimet leimasivat toimintaympäristöä.

Ilmastonmuutosta koskeva yhteiskunnallinen keskustelu on siirtänyt huomiota perinteisestä luonnonsuojelusta ilmasto- ja energiakysymyksiin. Huoli teollisuuden puunsaannista ja suunnitelmat uudistuvien energialähteiden lisäkäytöstä ovat lisänneet poliittisia paineita myös luontopalvelujen hallinnassa olevia alueita kohtaan, samoin matkailuelinkeinon kasvu ja siihen liittyvät investointitarpeet. Metsähallitus paransi valmiuksiaan vastata ilmaston muutoksen haasteisiin laatimalla selvityksen ilmaston muutoksen vaikutuksista ja niihin varautumisesta.

Metsähallitus uudisti strategiansa. Metsähallituksen hallitus asetti uudistuksen lähtökohdiksi valtion maiden ja vesien kokonaishallinnan säilyttämisen yhdellä ja samalla organisaatiolla. Luontopalvelut laati omaa toimintaansa koskevan strategisen tarkastelun ja toimintaa lähivuosina ohjaavan suunnitelman.

1.2 Toiminnan tuloksellisuus ja sen kehitys

Metsähallitus saavutti pääosin hyvin julkisille hallintotehtäville (luontopalveluille) asetetut tulostavoitteet. Toiminnan kokonaistuottavuus parani selvästi (tarkemmin luvussa 4.2).

Metsähallitus saavutti pääosin luontotyyppi-inventoinnin sekä ennallistamisen ja luonnonhoidon pinta-ala- ja seurantatavoitteet. Ennallistamistavoitteista jääminen johtui sateisesta kesästä, joka esti metsien ennallistamispoltoa lähes kokonaan.

Uhanalaisten lajien seurannat ja rannikon vedenalaisten luontotyyppien inventoinnit sujuivat suunnitellusti. Uhanalaisten lajien seurantojen perusteella valkoselkätikan kanta kasvoi edelleen, saimaannorpan kanta on sen sijaan pienentynyt viime vuosina. Lajistokartoitusten ja kulttuuriperinnön inventointimenetelmien kehittäminen jatkui. Verkostoituminen ja yhteistyö toivat lisäresursseja ja näkyvyyttä erityisesti meri- ja kulttuuriperintöinventointeihin.

Alueiden hallintaan liittyvät määrälliset tavoitteet (maanhankinta, suojelualuekiinteistöjen muodostaminen, hoidon ja käytön suunnittelu) saavutettiin. Hoidon ja käytön suunnittelua ja suojelualueiden tilan seurantaan koskevat kehittämishankkeet etenivät jokseenkin suunnitellusti ja niiden tulokset valmistuvat maaliskuussa 2009.

Raportoidut opastettujen asiakkaiden määrät ryhmissä olivat odotettua pienempiä eikä tavoitetta täysin saavutettu. Keskeisenä syynä oli kuitenkin tilastointimenetelmien tarkentuminen, vaikka myös niukentuneet resurssit ja sateinen kesä pienensivät käyntimääriä. Tilastointimenetelmien muutokset vaikuttivat alentavasti myös Luontoon.fi-verkkosivujen raportoituihin kävijämääriin.

Eräprosessin toiminta kehittyi suunnitellusti. Erityisesti kansainvälinen toiminta aktivoitui ja toiminnan suunnittelujärjestelmiä kehitettiin. Tehostuneen markkinoinnin ja parantuneiden palveluiden vuoksi kalastuslupien kysyntä ja myynti kasvoivat huomattavasti edellisestä vuodesta. Huolimatta kanalinukannoissa tapahtuneesta merkittävästä laskusta ja lupakiintiöiden pienennyksestä lupamyynti säilyi edelleen vahvana. Lupakysyntä vahvistui alueilla, jotka aiemmin eivät ole olleet niin vetovoimaisia.

2 Vaikuttavuus

Vaikuttavuuden arviointien ja niitä tukevien tietojärjestelmien kehittäminen ovat merkittävä osa luontopalvelujen uudistettua toimintaohjelmaa. Metsähallituksen vuonna 2007 julkaisemaa laajaa ”Puistojen tila” -raporttia voidaan käyttää lähtökohtana arvioitaessa uusien suojelutoimien ja suojelualueiden hoidon vaikuttavuutta. Tuleville arvioinneille luovat hyvää pohjaa myös SYKEN vuonna 2008 julkaisemat ”Luontotyyppien ja lajien seuranta luonto- ja lintudirektiiveissä”- ja ”Suomen luontotyyppien uhanalaisuus” -raportit, joiden valmisteluun myös Metsähallituksen asiantuntijat osallistuivat. Usein todellisia vaikuttavuuden muutoksia voidaan kuitenkin arvioida vasta useiden vuosien työn tulosten ja seurantojen perusteella. Suojelualueiden tilaa pyritään arvioimaan kattavasti viiden vuoden välein.

Vaikka Metsähallituksen hallinnassa olevat suojelualueet ovat kansainvälisten arviointien perusteella pääosin hyvin hoidettuja ja saavuttavat yleensä niille asetetut monimuotoisuuden suojeluun liittyvät tavoitteet, näyttää yhä ilmeisemmältä, että luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ei onnistuta pysäyttämään Suomessakaan kansainväliseen tavoitevuoteen 2010 mennessä. Ilmaston muutos tulee vielä vaikeuttamaan suojelutavoitteiden saavuttamista ja lisäämään tarvittavien toimenpiteiden kustannuksia. Suojelualueiden aktiivinen hoito ja ennallistaminen edistävät kuitenkin vaatelioiden ja uhanalaisten lajien säilymistä tuottaen lisää niille soveliaista elinympäristöä ja vahvistaen kotimaisia kantoja. Metsähallitus aloitti vuonna 2008 tieteellisen hankeyhteistyön Helsingin yliopiston kanssa tavoitteenaan valita METSO-ohjelmassa suojeltaviksi sovitut 10 000 metsähehtaaria Etelä-Suomesta siten, että saavutetaan maksimaalinen hyöty luonnon monimuotoisuudelle ottaen huomioon myös alueiden kytkeytyneisyys.

Suojelualueet tarjoavat yhteiskunnalle merkittäviä luonnontaloudellisia ja yhteiskunnallisia hyötyjä, ns. ekosysteemipalveluja. Suosituimpien suojelualueiden virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutuksen paikallistalouteen on vuositasolla arvioitu olevan 250–300 miljoonaa euroa ja noin 3 500 henkilötyövuotta. Luontopalvelut järjesti keväällä 2008 asiantuntijaseminaarin taloudellisten hyötyjen arvioinnista ja aloitti Metsätutkimuslaitoksen kanssa yhteistyön amerikkalaisen MGM2-laskentamallin soveltamiseksi Suomen suojelualueiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin.

Metsäntutkimuslaitoksen tutkimuksessa ”Pallas–Yllästunturin kansallispuiston investointien tulo- ja työllisyysvaikutukset Tunturi-Lapissa” (Vatanen & Hyppönen 2008) arvioitiin kansallispuiston virkistys- ja luontomatkailun ja niihin liittyvien investointien paikallistaloudellisia tulo- ja työllisyysvaikutuksia Tunturi-Lapissa. Tutkimuksessa kahdeksan miljoonan euron investointien laskettiin aiheuttavan uutta tuloa 32 miljoonaa euroa ja uutta työtä yhteensä 318 työvuotta vuosina 2005–2015.

Luontopalvelut vahvisti edelleen yhteistyötään ja kumppanuuttaan yliopistojen, tutkimuslaitosten ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Vuonna 2008 aloitti toimikautensa luontopalvelujen uusi tieteellinen neuvottelukunta. Uusia yhteistyösopimuksia solmittiin Joensuun yliopiston, Matkailun edistämiskeskuksen ja Saamelaismuseosäätiön kanssa.

Luontopalvelut jatkoi ulkoisen viestinnän tehostamista, ja näkyvyys tiedotusvälineissä lisääntyi edelleen. Metsähallituksen luontopalveluja, luontokeskuksia ja kansallispuistoja koskevia uutisia oli mediaseurannan mukaan noin 3 200. Viestinnän kehittämiseksi ja sen vaikuttavuuden lisäämiseksi luontopalveluihin palkattiin vuoden lopulla viestintäpäällikkö.

3 Tuotokset ja laadunhallinta

3.1 Laadulliset tavoitteet

3.1.1 Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet

1 Metsähallitus jatkaa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toteuttamista (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>1.1 Luontotyyppien ja perinnebiotooppien inventoinnin, hoidon ja ennallistamisen tavoitteet:</p> <p>Metsien ja soiden ennallistaminen METSO-alueella: 2 750 Perinnebiotooppien hoito ja kunnostus METSO-alueella: 1 575 ha Arvokkaiden luontotyyppien hoito (lehdot, valkoselkätikkametsät, paahdeympäristöt) METSO-alueella: 250 ha Luontotyyppien inventointi (sis. täydentävät inventoinnit) METSO-alueella: 17 000 ha</p>	<p>Metsähallitus ennallisti metsiä ja soita METSO-alueella 2 690 ha. Puustoisia ja avoimia perinnebiotooppeja oli jatkuvassa hoidossa 2 314 ha. Metsähallitus hoiti arvokkaita luontotyyppiä 347 ha ja tallensi paikkatietojärjestelmään luontotyyppi-inventointeja 16 476 ha:n alalta METSO-alueella.</p>
<p>1.2 Metsähallitus arvioi ja seuraa METSO-ohjelman vaikuttavuutta 1) asettamalla METSO-ohjelman Metsähallituksen vastuulla olevan toiminnan seurannan ohjausryhmän ja 2) toteuttamalla ja kehittämällä ennallistamisen ja luonnonhoidon seurantoja</p>	<p>Metsähallitus asetti ennallistamisen ja luonnonhoidon ohjausryhmän toimikaudeksi 1.1.2008–31.12.2016. Metsähallitus jatkoi ennallistamisen ja luonnonhoidon seurantoja ”Soiden ja metsien ennallistamisen seurantaohjeen” mukaisesti sekä kehitti ja testasi perinnebiotooppien ja muuta luonnonhoitoa.</p>

1.3 Metsähallitus tekee ja kehittää METSO-ohjelman toimenpiteitä tukevia suojelukohteiden lajistoinventointeja.	”Suojelukohteiden lajistoinventoinnit 2007–2008” -hanke päättyi kesäkuussa. Siinä kehitettyjä menetelmiä hyödynnettiin ja kehitettiin edelleen. Kartoituksia kohdennettiin erityisesti ennallistamis- ja luonnonhoitokohteille ja järeää haapaa kasvaviin metsiin. Metsähallitus teki noin 140 suojelukohteiden lajiryhmäkohtaista kartoitusta, joista 40:ssä oli mukana YSA-alueita. Hertta Eliölajit -järjestelmään tallennettiin METSO-alueen suojelukohteilta noin 1 700 vuosina 2007–2008 tehtyä havaintoa, joista YSA-alueilta noin 200.
1.4 Metsähallitus jatkaa yksityismaiden suojelualueiden inventointeja sekä aloittaa niiden ennallistamisen ja luonnonhoidon yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa.	Metsähallitus jatkoi yksityismaiden suojelualueiden inventointeja ja aloitti niiden ennallistamisen ja luonnonhoidon yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa. Erityisesti keskityttiin ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelmien tekemiseen.
1.5 Metsähallitus jatkaa METSO-ohjelman mukaisia maanhankintoja, joihin kohdennetaan rahoitusta 3 500 000 euroa (sisältää kulut).	METSO-alueita hankittiin 690 ha, hankintahinta 3 800 000 € ja kulut noin 300 000 € (sisältää myös edelliseltä vuodelta siirtyneitä varoja).

2 Metsähallitus huolehtii hallinnassaan olevien Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelutavoitteiden toteuttamisesta hoidon, ennallistamisen ja käytön suunnittelussa asetettujen tavoitteiden mukaisesti (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
2.1 Metsähallitus laatii hoito- ja käyttösuunnitelman 30 Natura-alueelle.	Hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui 37 Natura-alueelle.
2.2 Metsähallitus aloittaa luonnonsuojelualueiden säädösvalmisteluprojektin yhdessä ympäristöministeriön kanssa. Muodostetaan kymmenen esisuojaelu-/suojaelukiinteistöä.	Säädösvalmisteluprojektin työ keskittyi toimeksiannossa todetun työ- ja rahoitusohjelman laatimiseen. Metsähallitus laati sitä varten tarvittavat taustaselvitykset sekä säädösvalmisteluun että kiinteistönmuodostamiseen liittyen. Esi-/suojaelukiinteistöjä muodostettiin 13 kpl.
2.3 Metsähallitus jatkaa suojeleohjelmien rahoitusohjelman toimeenpanoa hankkimalla maanvaihdossa tarvittavia vaihtomaita 400 000 eurolla.	Metsähallitus hankki vanhojen suojeleohjelmien alueita 1 495 ha. Näiden saantoarvo oli 1 000 000 €, josta käytettyjen vaihtomaiden osuus oli 590 000 €; hankinnan kulut olivat noin 380 000 € (hankintaan käytettiin myös edelliseltä vuodelta siirtyneitä varoja)

3 Metsähallitus edistää sen vastuulle osoitettujen uhanalaisten eläin- ja kasvilajien valtakunnallista suojelua ja seurantaa (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
3.1 Metsähallitus edistää saimaannorppan, valkoselkätikan, maakotkan, muuttohaukan, tunturihaukan ja naalin suojelua ja vastaa niiden kannan seurannasta sekä laatii vuosittaiset kannan suuruuden ja kehityksen arviot, tarvittaessa otoksiin perustuen.	Lajien seurantoja tehtiin 1 666 kohteella, mikä on noin 90 % lajien nykyisistä esiintymispaikoista. Lisääntymiskykyisen kannan ja sen viimeaikaisen kehityksen arviot: saimaannorppa 100–150 yksilöä (kokonaiskanta 260) vakaa/pienentynyt; valkoselkätikka 120–170 paria, kasvanut; maakotka 310–390 paria, hitaasti kasvanut; muuttohaukka 240–290 paria, kasvanut; tunturihaukka 30–40 paria, vakaa; naali 6–12 aikuista, kasvanut. Saimaannorppan suojelustrategia päivitettiin suojelutoimiin osallistuvien tahojen yhteistyönä. Maakotkan ja muuttohaukan seurannoista ja niiden kehittämistä valmistui tieteellinen arviointi. Naali-Life päättyi toukokuussa.
3.2 Metsähallitus kehittää uhanalaisten ja luontodirektiivin lajien suojelua ja seurantaa mm. vastuulajien nykytilan arvioinnin pohjalta. Suojelutoimet kohdennetaan varsinkin erityisesti suojeltavaan ja hoitotarpeessa olevaan lajistoon.	Metsähallitus kohdensi suojelutoimien suunnittelua ja toteutusta niihin vastuulajeihin, joiden suojelutaso on arvioitu huonoksi tai heikentyväksi. Näitä ovat mm. ruusuhiipisirkka ja kourukinnassammal. Kalkkikäävän suojeluvuorituksen käsikirjoitus valmistui ja sen pohjalta laaditut suojelutoimien periaatteet lähetettiin lausunnoille mm. alueellisiin ympäristökeskuksiin.

4 Metsähallitus osallistuu Itämeren suojeluohjelman mukaiseen vedenalaisen meriluonnon inventointiohjelmaan (EK)

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
4.1 Metsähallitus tekee vedenalaisten luontotyyppien inventointia 4 000 ha:n alalla.	Vedenalaista luontoa inventoitiin Itäisen Suomenlahden, Saaristomerren, Merenkurkun ja Perämeren alueilla yhteensä 5 795 ha:n alalta.

5 Metsähallitus parantaa luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden luonnonsuojelualueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä (EK)

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>5.1 Määrälliset tavoitteet Kansallispuistojen käyntimääräennuste: 1 600 000, opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä: 50 000 henkilöä, luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit: 860 000 kpl, Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit: 2 500 000 kpl, matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset: 220 kpl.</p>	<p>Kansallispuistojen käyntimäärä 1 755 500 kpl. Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä 40 072 hlöä. Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit 859 000 kpl. Luontoon.fi-verkkosivujen käynnit 2 108 000 kpl. Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset 252 kpl.</p>
<p>5.2 Metsähallitus seuraa asiakastyytyväisyyttä kansallispuistoissa, asiakaspalvelupisteissä ja Luontoon.fi-verkkopalvelussa. Kaikissa näissä palveluissa asiakastyytyväisyyden tavoitearvo on vähintään 4 (asteikko 1–5).</p>	<p>Asiakaspalvelupisteiden jatkuvan palautteen asiakastyytyväisyys oli 4,3, asiakastutkimusten 4,3 ja kävijätutkimusten 4,1. Luontoon.fin asiakastyytyväisyys oli 4,0.</p>
<p>5.3 Metsähallitus osallistuu Nuuksiokeskuksen toteutukseen Espoon kaupungin ja Solvalla-Finns Ab:n kanssa perustettavassa Nuuksiokeskuskiinteistöyhtiössä ja sovitulla tavalla keskuksen toimintaa ohjaavassa Nuuksiokeskuksen toimintaryhmässä. Keskuksen tilaohjelma ja kustannusarvio päivitetään ja näyttelysuunnittelu aloitetaan.</p>	<p>Kiinteistöosakeyhtiön tilaohjelma ja kustannusarvio päivitettiin ja aloitettiin näyttelyn suunnittelu.</p>
<p>5.4 Metsähallitus osallistuu Pallaksen matkailualueen kehittämishankkeeseen asiantuntijana ja kansallispuiston haltijana.</p>	<p>Metsähallitus osallistui hankkeen valmisteluun tuomalla esille mm. luonnonsuojelun ja virkistyskäytön kannalta kehittämisen edellytykset ja reunaehdot.</p>

6 Muut ympäristöministeriön erikseen asettamat tulostavoitteet

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>6.1 Metsähallitus osallistuu luonnonsuojelun kansainvälisiin tehtäviin, erityisesti suojelualueiden hoitoon liittyvään yhteistyöhön lähialueilla, biodiversiteetisopimukseen ja sen suojelualueuuteyöohjelmaan liittyviin tehtäviin, Ramsar-sopimuksen mukaisesti tehtäviin sekä IUCN:n ja suojelualueiden hoitoon suuntautuneiden järjestöjen toimintaan.</p>	<p>Luontopalvelut jatkoi aktiivista ja monipuolista luonnonsuojeluyhteistyötä lähialueilla. Se vastasi Luoteis-Venäjän alueellisten suojelualueiden kehittämishankkeesta. Vuoden aikana päättyi kolme merkittävää naapurisuusohjelma-hanketta: Inari–Pasvik alueen luonnonsuojelun ja kestävä luontomatkailun edistäminen; Oulanka–Paanajärvi –erämaita, elämyksiä ja hyvinvointia; sekä People, Nature and Harbours. Luontopalvelut toimi Maailman luonnonsuojeluliiton IUCN:n elimissä. Luontopalvelujen asiantuntija oli helmikuun loppuun asti töissä IUCN:n päämajassa Sveitsissä suojelualuekomission alaisessa suojelualueohjelmassa ja</p>

	<p>osallistui Suomen delegaatiossa myös CBD:n 9. osapuolikokoukseen. Metsähallitus toimi Suomen IUCN-komiteassa.</p> <p>Vuoden alusta lähtien luontopalvelut vastasi Ramsarin sopimuksen maaraortoinnista ja osallistui Suomea edustan Ramsarin sopimuksen kokouksiin sekä vastasi syksyllä pidetyn pohjoismaiden ja Baltian maiden NorBal-Wet-kokouksen järjestämisestä.</p> <p>Metsähallituksen edustaja oli Pohjoismaiden ministerineuvoston luonto-, ulkoilu- ja kulttuuriympäristöryhmän puheenjohtaja vuoden 2008 alusta alkaen.</p> <p>Metsähallitus oli keskeisesti vastuussa Turussa kesäkuussa pidetyn Eurositien vuosikokouksen järjestämisestä.</p> <p>Metsähallituksen edustaja on Eurositien hallituksessa. Eurosite-yhteistyönä on kehitetty Natura 2000 -alueiden hoitomallia. Luontopalvelut oli aktiivisesti mukana Europarcin ja sen hallituksen toiminnassa ja uudistamassa Europarcin sääntöjä, strategiaa ja hallintoa.</p> <p>Metsähallitus osallistui aktiivisesti Suomen ja Viron sekä Suomen ja Venäjän kahdenvälisen luonnonsuojelutyöryhmien toimintaan ja toiminnan kehittämiseen.</p>
<p>6.2 Metsähallitus jatkaa luontotyypin inventointia Metso-alueen pohjoispuolella 30 000 ha:n alalla.</p>	<p>Metsähallitus tallensi inventointitietoja METSO-alueen pohjoispuolelta paikkatietojärjestelmäänsä yhteensä 76 441 ha:n alalta.</p>
<p>6.3 Metsähallitus jatkaa suojelualueiden kulttuuriperintöinventointimenetelmän kehittämistä siten, että se on käyttöön otettavissa vuonna 2009.</p>	<p>Metsähallitus on inventoinut menetelmän kehittämisen yhteydessä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa lähes 5 % suojelualueiden maa-pinta-alasta vuosina 2006–2008. Ohjeistus viimeistellään syksyllä 2009.</p>
<p>6.4 Metsähallitus osallistuu luonnonsuojeluhallinnon suojelualueita koskevan tiedon hallinnan kehittämishankkeeseen. Metsähallitus vastaa kehittämisesityksen perusteella käynnistettävistä projekteista hankkeen ohjausryhmässä sovittavalla tavalla.</p>	<p>Valtiovarainministeriö päätti huhtikuussa osoittaa SALTI-hankkeelle erillisrahoitusta. Metsähallituksessa toimivan hankkeen projektipäällikön päivittämä hankesuunnitelma hyväksyttiin YM:n tiedon hallinnan johtoryhmässä toukokuussa ja SALTI-hankkeen ohjausryhmässä syyskuussa. Suojelualuetietokannan ja -tietojärjestelmän kehittäminen -projektia valmisteltiin syksyllä ja projekti käynnistyi Metsähallituksen vetämänä vuoden 2009 alussa. YM:n uudelleen asettamassa hankkeen ohjausryhmässä on kaksi Metsähallituksen edustajaa.</p>
<p>6.5 Metsähallitus osallistuu lajien uhanalaisuusarvioinnin ohjausryhmän ja asiantuntijaryhmien työhön.</p>	<p>Metsähallituksesta on ohjausryhmässä jäsen ja sihteeri sekä useita asiantuntijoita mukana kahdeksassa eliötyöryhmässä.</p>
<p>6.6 Metsähallitus kehittää Metsäntutkimuslaitokselta 1.1.2008 siirtyvien suojelualueiden hoitoa ja huolehtii siitä, että alueiden toiminta jatkuu keskeytyksettä suunnitellulla tavalla. Suojelualueilla työskentelevä henkilöstö siirtyy Metsähallitukseen ns. vanhoina työntekijöinä.</p>	<p>Toiminnan ja hoidon jatkuvuus turvattiin yhteistyössä Metlan kanssa. Luontotyypin ja uhanalaisten lajien tietoja tarkistettiin ja täydennettiin tietojärjestelmiin. Reitien ja palveluvarustuksen kunnostus aloitettiin. Kolin kansallispuiston hoito ja huolto järjestettiin siten, että puiston toiminnassa ei ollut häiriöitä. Hoidon ja käytön suunnittelu käynnistettiin Punkaharjun ja Puruveden alueella. Kaihuanvaaran, Kivaloiden, Kolin ja Punkaharjun kuvaukset vietiin Luontoon.fi-verkkopalveluun. Luontopalveluihin siirtyi Metlasta neljä henkilöä.</p>

<p>6.7 Metsähallitus selvittää ehdotetun Selkämeren kansallispuiston perustamisedellytykset ja -kustannukset valtion ja kuntien Selkämerellä omistamille maa- ja vesialueille.</p>	<p>Metsähallitus lähetti selvityksen ympäristöministeriölle joulukuussa. Perustamisedellytysten ja -kustannusten ohella selvityksessä on tarkasteltu mm. kansallispuiston erilaisia rajausvaihtoehtoja ja niiden keskinäisiä etuja ja haittoja.</p>
<p>6.8 Metsähallitus laatii toimenpideesityksen Euroopan maisemasopimuksen toteuttamisesta luonnonsuojelualueilla.</p>	<p>Metsähallitus aloitti toimenpide-esityksen laatimisen ja se valmistuu vuonna 2009.</p>
<p>6.9 Metsähallitus osallistuu Unescon maailmanperintöluetteloon Suomesta nimettävien luonnonperintöalue-ehdotusten valmisteluun erityisesti Saimaan–Pielisen osalta. Metsähallitus vastaa hallinnassaan olevien maailmanperintökohteiden hoidosta (Struven ketjun ja Merenkurkun kohteet) ja koordinoi Merenkurkun maailmanperintöalueen kehittämistä ja hallintoa.</p>	<p>Metsähallitus koordinoi Merenkurkun maailmanperintöalueen hoitoa ja hallintoa. Merenkurkun maailmanperintökohteen hallinto- ja kehityssuunnitelma laadittiin laajas- yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa ja se hyväksyttiin joulukuussa Merenkurkun maailmanperintöneuvottelukunnassa. Suunnitelma käsiteltiin myös opetusministeriön maailmanperintöasiainneuvottelukunnassa. Merenkurkun maailmanperintöneuvottelukunta piti neljä ja sen sihteeristö ja neljä työryhmää yhteensä 18 kokousta. Opastusrakenteita ja rakennuskantaa kunnostettiin lisäbudjettivaroin ja kuntien kanssa yhteisellä Feniks III EAKR-hankeella. Yhteistyötä Höga Kustenin kanssa tiivistettiin. Maailmanperintöviikko järjestettiin syyskuun alussa. Saimaan–Pielisen kohteen valmistelu odottaa Venäjän puolella Laatokan kansallispuistosta tehtäviä päätöksiä. Suomenlinnan maailmanperintökohteen suoja-alueella olevan Vallisaaren ja Kuninkaansaaren hoitosuunnitelma valmistui. Metsähallituksen metsätalouden hoitoon siirtyi osia Suomen aielistalla olevan Paimion parantolan alueesta.</p>
<p>6.10 Metsähallitus syventää yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen kanssa perustamalla puitesopimuksen mukaisen yhteistyöryhmän.</p>	<p>Metsähallitus ja SYKE perustivat yhteistyöryhmän, jossa on kaksi jäsentä kummastakin organisaatiosta. Yhteistyöryhmä hyväksyi keväällä suunnitelman ”Metsähallituksen luontopalvelujen (LP) ja Suomen ympäristökeskuksen (LUM, LTO, ITO) yhteistyö 2008–2016”.</p>
<p>6.11 Metsähallitus valmistautuu ympäristöhallinnon ilmastomuutokseen sopeutumisen työohjelman toteuttamisen aloittamiseen yhteistyössä työohjelman muiden toimijoiden kanssa.</p>	<p>Luontopalvelut käsitteli ilmastomuutokseen sopeutumisen työohjelmaa useissa yhteistyökokouksissa, mm. tieteellisen neuvottelukunnan kahdessa kokouksessa. Työohjelma otettiin huomioon vuoden 2009 toiminnan suunnittelussa ja asioiden seurannan parantamiseksi nimettiin yhdyshenkilö. Myös Metsähallitus-konserni otti työohjelman huomioon syyskuussa valmistuneessa selvityksessään. Metsähallitus osallistui Pohjoismaiden ministerineuvoston hankkeeseen ”Ilmastomuutoksen vaikutus kulttuuriperintöön”.</p>

3.1.2 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet

1 Julkisten hallintotehtävien asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
1.1 Metsähallitus seuraa asiakastyytyväisyyttä valtion retkeilyalueilla, asiakaspalvelupisteissä ja Luontoon.fi-verkkopalvelussa. Kaikissa näissä palveluissa asiakastyytyväisyyden tavoitearvo on vähintään 4 (asteikko 1–5).	Asiakaspalvelupisteiden jatkuvan palautteen asiakastyytyväisyys oli 4,3, asiakastutkimusten 4,3 ja kävijätutkimusten 4,1. Luontoon.fi asiakastyytyväisyys oli 4,0.
1.2 Metsähallitus seuraa lupametsästäjien asiakastyytyväisyyttä vuosittain saalisilmoitusten ohessa annettavien nettipalautteiden avulla. Asiakastyytyväisyyden tavoitearvo on vähintään 3,5 (asteikko 1–5).	Metsästäjien asiakastyytyväisyys 3,5 Kalastajien asiakastyytyväisyys 3,7

2 Parannetaan luontomatkaillen ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden retkeilyyn ja virkistykseen tarkoitettujen alueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
2.1 Määrälliset tavoitteet: Valtion retkeilyalueiden käyntimääräennuste: 340 000 kpl. Seuraavat tavoitteet sisältyvät myös ympäristöministeriön kanssa tehtyyn sopimukseen: Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit: 2 500 000 kpl, luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit: 860 000 kpl, opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä: 50 000 hlöä, matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset: 220 kpl.	Valtion retkeilyalueiden käyntimäärä 347 000 kpl. Luontoon.fi-verkkosivujen käynnit 2 108 000 kpl. Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit noin 859 000 kpl. Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä 40 072 hlöä. Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset 252 kpl.

3 Tarjotaan mahdollisimman laajalti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla (EK)

Tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
3.1 Metsästys- ja kalastuslupien myyntitavoitteet: metsästysluvut: 36 000 kpl, kalastusluvut: 64 000 kpl, metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimukset: 3 400 kpl	metsästysluvut: 39 259 kpl kalastusluvut: 80 325 kpl vuokrasopimukset: 3 488 kpl
3.2 Suurpedot.fi-verkkopalvelun käynnit: 180 000 kpl	Sivustokäyntejä 165 408 eli käyntimäärä laski. Sivuston uudistaminen on käynnissä.
3.3 Riistaelinympäristöjen kehittämishankkeiden kautta parannetaan kansalaisten metsästysmahdollisuuksia. REAH-projektin avulla lisätään riistan elinympäristöjä ja luonnon monimuotoisuutta painopisteenä talousmetsien jousto- ja kitumaat. Toimenpidemenetelmiä kehitetään ja testataan tutkimusyhteistyön avulla ja laaditaan tätä koskeva riistanhoito-opas. Luodaan malleja riistaelinympäristöjen kehittämiseksi ja sovellettavaksi myös yksityismailla.	Valmiita kohteita 51 kpl, suunnitelmia valmiina noin 20 kpl. Vaikutusten seurannat aloitettiin maaliskuussa. Kenttätyöt etenivät suunnitellusti ja tavoitteet saavutettiin, tutkimushankkeiden osalta aineistojen keruu toteutui suunnitellusti. Riistanhoito-oppaan laadintaa siirrettiin, kunnes saadaan lisää tietoa toimintamallien kustannustehokkuudesta ja ympäristövaikutuksista.
3.4 Toteutetaan Lokan ja Porttipahdan ammattikalastusta tukevaa kalavesien hoitoa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen selvityksen pohjalta. Lisätalousarviossa myönnetyn lisärahoituksen käytöstä tähän tehtävään on laadittu täydentävä sopimus.	Metsähallitus toteutti särkikalojen täsmäpyynnin ja testasi sen menetelmiä mm. paunettipyynnillä. Testauksilla löydettiin olosuhteisiin sopivia menetelmiä. Hankkeen tavoitteena on kalastuksen rakenteen muutos ja tätä kautta kalastuksen säilyttäminen kannattavana elinkeinona. Kalaistustoiminta toteutettiin suunnitelman mukaisesti.
3.5 Käynnistetään metsästyksen ja kalastuksen sosiaalisen kestävyden mittaamisen ja seurannan projekti, jolla luodaan menettelytavat seurata valtion alueilla tapahtuvan metsästyksen ja kalastuksen sosioekonomisia vaikutuksia.	Eräasioiden prosessiin perustettiin yhteiskunnallinen toimintasektori. Määriteltiin toiminnan osa-alueet, joissa yhteiskunnalliset näkökulmat vaativat lisäselvityksiä ja voimavarojen uudelleensuuntaamista. Tilattiin selvitys metsästyksen sosiaalisista malleista ja aluetaloudellista vaikutuksista valtion mailla Ruralia-instituutilta.

4 Järjestetään Metsäntutkimuslaitokselta Metsähallituksen hallintaan siirrettävissä tutkimusmetsissä ja luonnonsuojelualueilla sijaitsevien retkeilypalvelujen hoito (EK)

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
4.1 Tallennetaan tiedot virkistyskäyttöä palvelevista rakenteista ja reiteistä Reiska-tietojärjestelmään.	Kolin, Punkaharjun ja Etelä-Lapin kohteiden tiedot tallennettiin Reiskaan, Käsivarren osalta työ on meneillään.

5 Muut maa- ja metsätalousministeriön erikseen asettamat tavoitteet

Tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>5.1 Maastoliikennelupien myyntitavoitteet: maksulliset moottorikelkkauraluvat: 3 000 kpl, urien ulkopuoliset maksulliset maastoliikenneluvat: 3 500 kpl, maksuttomat maastoliikenneluvat: 3 500 kpl.</p>	<p>Maksulliset uraluvat: 5 833 kpl. Tavoite ylittyi, mikä kertoo luvallisuuden parantumisesta. Urien ulkopuoliset maksulliset luvat: 863 kpl. Luku sisältää vain Winres-myyntin, ei eri puolilla maata käsin kirjoitettuja lupia eikä hirvisaaliin maastokuljetuslupia. Maksuttomia lupia on voimassa noin 3 000 kpl (arvio). Lupia myönnetään useampivuotisina.</p>
<p>5.2 Suurpetoviestinnän kehittäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa – suurpetoportaalin, www.suurpedot.fi, tietosisällön edelleen kehittäminen ja uuden alustan käyttöönotto.</p>	<p>Perustettiin suurpetoviestinnän työryhmä, sivuston konseptointi (rakenteellinen toimivuus) aloitettiin ja uutta suurpetomateriaalia koottiin ja tuotettiin. Tavoitteena on uuden sivuston käyttöönotto vuonna 2009.</p>
<p>5.3 Mobiililupamyynnin kehittäminen lyhytaikaisissa (1–2 vrk) metsästysluvissa (mm. ns. vesilintu- ja jänisluvissa).</p>	<p>Pilotoitiin jänisluvat valtakunnallisesti. Asiakastutkimus valmistui maaliskuussa. Pilottihanke oli onnistunut ja palaute asiakkailta kiitettävää. Mobiililupia valmisteltiin tuotantokäyttöön ja ne otetaan käyttöön vuoden 2009 aikana.</p>
<p>5.4 Erävalvonnan viranomaisyhteistyön kehittäminen ja näkyvyyden lisääminen. Luvallisuuden valvontaa tehostetaan sesonkiaikoina lupatuloilla palkatuilla määräaikaikaisilla valvojilla. Erävalvonnan raportointia ja vaikutuksen seurantaa kehitetään. Erävalvonnan erityisteemana on ahmakannan säilyttämistä turvaava valvonta.</p>	<p>Valtakunnallisia tai läänitason valvontaviranomaisten palaveria 6 kpl, paikallistasolla kymmeniä kappaleita. Sesonkivalvoja 38 htkk, yht. 10 sesonkivalvojaa. Suurpetovalvonnan tehoisku toteutettiin Itä-Lapissa huhtikuussa, yht. 30 valvojan/viranomaisen toimesta. Sen yhteydessä ja normaalissa kenttävalvonnassa on ahmavalvonta jatkuvana teemana. Raportoinnin kehittäminen käynnistettiin.</p>
<p>5.5 Metsästyksen kestävyden ja saalis seurannan kehittäminen ML:n 8 §:n tarkoittamalla alueella (kuntalaisten metsästysoikeus valtion mailla) yhteistyössä metsästysorganisaation ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa.</p>	<p>Suunnitelma tehtiin ja kyselylomakkeet hyväksyttiin. Kysely toteutetaan vuoden 2009 alkupuolella valtakunnallisen saalistiedustelun yhteydessä. Lisäksi riekkolaskentaa tehostettiin Ylä-Lapissa ja elokuussa toteutettiin menetelmätestaus. Paikallisen metsästyspaineen seurannasta on tehty selvitys Ylä-Lapissa.</p>
<p>5.6 Metsäpeuran rotupuhtauden säilyttäminen.</p>	<p>Peura-aidan peruskunnostusta jatkettiin. Tällä vuotuisella rahoitustasolla peruskunnostus saadaan valmiiksi 2009.</p>

3.2 Määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut

Määrälliset tavoitteet, ympäristöministeriö	Tot. 2005	Tot. 2006	Tot. 2007	Sopimus 2008	Tot. 2008
Alueiden hallinta					
Natura-alueiden määrä, joille valmistuu hoito- ja käyttösuunnitelma	8	21	32	30	37
Luonnonsuojelu					
Metsien ja soiden ennallistaminen METSO-alueella (ha)	4 508	3 600	2 585	2 750	2 690
Perinnebiotooppien hoito ja kunnostus (ha)	1 372	1 544	1 766	1 575	2 314
Arvokkaiden luontotyyppien hoito ja kunnostus METSO-alueella		127	273	250	347
Luontotyyppien inventointi METSO-alueella (ha)	92 500	90 000	6 894	17 000	16 476
Luontotyyppien inventointi METSO-alueen pohjoispuolella (ha)	118 500	100 500	66 397	30 000	76 441
Vedenalaisten luontotyyppien inventointi (ha)	1 700	3 380	9 220	4 000	5 795
Saimaannorpan pesien seuranta (kpl)	450	576	244	arvio 450	461
Maakotkan reviiirin seuranta (kpl)	415	425	433	arvio 435	439
Valkoselkätikkakohteiden tarkastus (kohteiden lkm)	178	186	182	180	245
Luonnon virkistyskäyttö					
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä (asiakkaiden lkm)	60 415	52 300	51 177	50 000	40 072
Kansallispuistojen käynnit	1 410 000	1 493 000	1 586 700	1 600 000	1 755 500
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	787 400	775 400	798 400	860 000	859 000
Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit	983 000	1 690 000	2 529 000	2 500 000	2 108 000
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	53	147	196	220	252
Virkistyspalvelujen asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)		4	4,1	≥4	4,2

Määrälliset tavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö	Tot. 2005	Tot. 2006	Tot. 2007	Sopimus 2008	Tot. 2008
Luonnon virkistyskäyttö					
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä (asiakkaiden lkm)	60 415	52 300	51 177	50 000	40 072
Kansallispuistojen käynnit	1 410 000	1 493 000	1 586 700	1 600 000	1 755 500
Valtion retkeilyalueiden käynnit	360 100	336 500	350 000	340 000	347 000
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	787 400	775 400	798 400	860 000	859 000
Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit	983 000	1 690 000	2 529 000	2 500 000	2 108 000
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	53	147	196	220	252
Virkistyspalvelujen asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)		4	4,1	≥4	4,2
Eräasiat					
Suurpedot.fi-verkkopalvelun käynnit	70 084	117 524	212 189	180 000	165 408
Metsästysluvut (kpl)	38 300	37 756	41 609	36 000	39 259
Kalastusluvut (kpl)	63 700	61 729	69 252	65 000	80 325
Metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimusten määrä	3 150		3 190	3 400	3 488
Moottorikelkkauraluvat (kpl)	4 500	2 503	3 175	3 000	5 833
Urien ulkopuoliset maastoliikenneluvat (kpl)	4 400	5 467	5 160	5 500	863*)
Lupametsästäjien asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)			3,6	> 3,5	3,5
Kalastajien asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)					3,7

*) sisältää vain Winres-myyntiin, ei ole vertailukelpoinen edellisvuosiin nähden

Muut tunnusluvut, ympäristöministeriö	2005	2006	2007	2008
Suojelualueiden hankinta, METSO (ha)	1 884	913	760	690
Suojelualueiden hankinta, ei-METSO (ha)	4 812	3 668	1 738	1 495
Kansallispuistojen hoito (kpl)	34	34	34	35
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (kpl)	460	464	472	495
Kansallispuistojen hoito (ha)	879 000	882 000	882 000	886 000
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (ha)	689 000	695 000	697 000	702 000
Muiden luonnonsuojelukohteiden hoito (ha)	965 000	965 000	974 000	984 000
Erämaa-alueiden (12 kpl) hoito (ha)	1 490 000	1 490 000	1 490 000	1 490 000
Muiden erityisesti suojeltavien lajien esiintymien suojelu (kpl)	1 730	1 886	2 116	2 501
Muiden uhanalaisten ja luontodirektiivilajien esiintymien suojelu (kpl)	10 450	11 881	14 483	20 465
Muinaisjäännosten lkm (kpl, museoviraston rekisteri)		765	1 245	1 619
Suojeltujen rakennusten lkm (kpl)	143	146	209	209
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden määrä (kpl)	26	26	28	30
Opastusrakennelmat (lkm)		1 390	1 584	1 819
Autio- ja vuokratuvat (lkm)		270	276	284
Taukopaikkarakennelmat (lkm)		1 560	1 609	1 686
Veneilyrakennelmat (lkm)		140	156	161
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (lkm)		1 200	1 253	1 319
Polttopuuhuoltorakennelmat (lkm)		860	895	927
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)		3 140	3 210	3 813
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)		900	994	1 086
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)		180	391	448
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)		1 760	2 185	2 296

Muut tunnusluvut, maa- ja metsätalousministeriö	2005	2006	2007	2008
Valtion retkeilyalueiden (7 kpl) pinta-ala (ha)	35 500	35 500	35 500	35 500
Muiden retkeilyyn ja virkistykseen varattujen kohteiden pinta-ala (ha)	141 000	141 000	141 000	141 000
Opastusrakennelmat (lkm)		1 080	1 323	1 437
Autio- ja vuokratuvat (lkm)		130	125	124
Taukopaikkarakennelmat (lkm)		1 260	1 328	1 363
Veneilyrakennelmat (lkm)		190	214	220
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (lkm)		1 000	1 039	1 049
Polttopuuhuoltorakennelmat (lkm)		780	803	810
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)		2 350	2 575	3 838
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)		970	1 087	1 114
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)		450	903	920
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)		5 350	8 414	9 567

Muut tunnusluvut, yhteiset	2005	2006	2007	2008
Retkikartta.fi-verkkopalvelun käynnit			246 375	979 706

3.3 Tuloksellisuuden arviointi prosesseittain

3.3.1 Luonnonsuojelu

Metsähallitus osallistui aktiivisesti METSO-toimintaohjelman 2008–2016 valmisteluun mm. tekemällä valtion suojelualueiden luontotyyppi-inventoinnin, ennallistamisen ja luonnonhoidon sekä niiden seurantojen tarvearviot sekä alustavat tarvearviot yksityisille suojelualueille. Metsähallitus aloitti toimintaohjelman mukaiset toimet valtion suojelualueilla ja yksityisillä suojelualueilla. Luontopalvelut ja metsätalous käynnistivät yhteisen hankkeen uusien suojelukohteiden löytämiseksi valtion metsätalousalueilta 10 000 ha:n alalta. Metsähallitus jatkoi luontotyyppi-inventointeja METSO-alueen pohjoispuolella. Lisäksi käynnistettiin yhteistyöprojekti Metsäntutkimuslaitoksen kanssa ennallistamisen ja luonnonhoidon kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Metsähallitus jatkoi suunnitellusti sen vastuulla olevien selkärankaisten eläinten seurantoja. Seurattujen lintujen kannat kasvoivat tai pysyivät vakaina, petolintujen pesintätulos vuonna 2008 oli kuitenkin keskimääräistä huonompi. Intensiivisistä suojelutoimista huolimatta naalin pesintää ei ole pystytty toteamaan Suomessa yli kymmeneen vuoteen ja saimaannorpan kanta on pienentynyt viime vuosina. Kartoitukset ja uhanalaisten lajien esiintymätarkistukset tuottivat runsaasti suojelualueiden hoidossa ja mm. lajien uhanalaisuusarvioinnissa tarvittavaa tietoa. Metsähallitus tallensi Hertta Eliölajit -järjestelmään kaikkiaan 19 000 uhanalaisten ja muiden suojeltavien lajien havaintotietoa ja 17 000 havaintopaikkaa. Näistä suurin osa oli luontojärjestöjen ja Metsähallituksen kartoitusten kääpätiä.

Metsähallitus jatkoi vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman (VELMU) toteuttamista Itäisen Suomenlahden, Saaristomeren, Merenkurkun ja Perämeren alueilla. Inventointi tehtiin yhteensä 5 795 ha:n alalla käyttäen vedenalaista videointia ja sukellusmenetelmiä. Metsähallitus jatkoi aktiivista Itämeren alueen verkosto- ja hankeyhteistyötä saattaen päätökseen kaksi hanketta, jatkaen kolmea ja aloittaen neljä uutta hanketta. Merkittävin uusista on Life+-hanke FINMARINET, joka 2009–2012 kartoittaa mereisiä Natura 2000 -alueita sekä Suomen talousvyöhykettä mahdollisten uusien Natura-alueiden valintaa varten. Metsähallituksen Luontopalvelut oli myös yksi Euroopan tutkimussukellusjärjestön kokouksen järjestäjä Tvärminnen eläintieteellisellä asemalla.

Metsähallitus jatkoi suojelualueiden kulttuuriperintöinventointeja yhteistyössä yliopistojen kanssa. Lapissa tehtiin arkeologisia inventointeja kaivosvaltausten vuoksi mm. Soklin alueella ja kaa-voitukseen liittyen Inarinjärven rannoilla yhdessä Museoviraston kanssa. Metsähallitus aloitti kolmivuotisen ”Kulttuuriperintö matkailun voimavaraksi” -hankkeen yhteistyössä viiden kunnan ja 164 matkailuyrityksen kanssa. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kulttuuriperinnön tuotteistamista Pohjois-Pohjanmaan matkailualueella.

Metsähallituksen luontopalvelut ja Sámi Museum – Saamelaismuseosäätiö allekirjoittivat yhteistyösopimuksen toukokuussa. Samassa yhteydessä Kaapin Jounin tilan esineistö lahjoitettiin Sámi Museum – Saamelaismuseosäätiölle. Metsähallitus on mukana kolttien kyläkokouksen perustamassa Kolttakulttuurisäätiössä.

Metsähallitus kehitti tutkimusyhteistyötä mm. solmimalla yhteistyön puitesopimuksen Joensuun yliopiston kanssa ja perustamalla Suomen ympäristökeskuksen ja luontopalvelujen välisen yhteistyöryhmän. Luontopalvelujen tieteellinen neuvottelukunta kokoontui kolmesti vuoden aikana.

3.3.2 Luonnon virkistyskäyttö

Luonnon virkistyskäytön osalta saavutettiin lähes kaikki tavoitteet. Kansallispuistojen kokonaiskäyntimäärä kasvoi 170 000 käynnillä vuodesta 2007. Huomattava osa kasvusta johtui Kolin siirtymisestä Metsähallituksen hoitoon ja Urho Kekkosen kansallispuiston tarkentuneesta laskennasta. Todellista käyntimäärien kasvua oli mm. Nuuksion, Liesjärven, Pyhä-Luoston ja Pallaksen-Ylläksen kansallispuistoissa. Joissakin puistoissa, kuten Oulangalla ja Saaristomerellä, käyntimäärät vähenivät edellisvuodesta, joka oli poikkeuksellinen huippuvuosi. Valtion retkeilyalueiden kokonaiskäyntimäärä laski 1 %, suurin lasku oli Kylmäluomalla, kasvua oli mm. Ruunaalla ja Iso-Syötteellä. Asiakaspalvelupisteiden kokonaiskäyntimäärän kasvu johtui Luontokeskus Ukon siirtymisestä Metsähallituksen hoitoon, Hailuodon luontotalosta (avattiin v. 2007 lopulla) ja uusitun Kellokkaan luontokeskuksen vetovoimasta. Monessa pisteessä käyntimäärät laskivat edellisvuodesta, joka oli poikkeuksellisen hyvä matkailuvuosi.

Luontoon.fi käyntimäärän lasku verrattuna edellisvuoteen johtui ns. spidereiden eli hakukoneiden käyntien laskusta (56 %). Todellisten käyttäjien määrä kasvoi 19 %. Kokonaiskäyntimääriin lasketaan mukaan sekä hakukonekäyntien että todellisten käyttäjien lukumäärät. Retkeilijöitä, metsästäjiä ja kalastajia palvelevassa, vuonna 2007 avatussa Retkikartta.fi-karttapalvelussa oli 979 700 käyntiä.

Asiakastytyväisyys säilyi edelleen hyvänä. Se oli kaikilla menetelmillä mitattuna vähintään 4 asteikolla 1–5. Tulos perustui lähes 5 660 asiakkaan palautteeseen. Luontoon.fi-verkkopalvelussa ei voitu aiempien vuosien tapaan käyttää ns. jatkuvan palautteen tietoja suuren roskapostimäärän vuoksi. Asiakastytyväisyys laskettiin asiakastutkimuksen palautteista.

Metsähallituksen opastamien asiakkaiden kokonaismäärä oli yli 10 000 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna ja jäi tulostavoitteesta. Vähennys johtui pääosin korjatusta tilastoinnista, osin myös vähentyneistä resursseista ja asiakaspalvelupisteiden vähentyneestä käyntimäärästä. Alihankintana opastettiin yli 3 400 asiakasta. Lisäksi Siidassa välitettiin ulkoisia opastuspalveluja noin 4 700 asiakkaalle. Nämä luvut eivät ole mukana opastettujen asiakkaiden kokonaismäärässä.

Palvelurakenteita peruskorjattiin ja uudistettiin pääosin hankerahalla. Palveluvarustuksen kokonaiskunto pysyi keskimäärin hyvänä tai keskinkertaisena. Rakennuksista huonokuntoisia oli kuitenkin 19 % ja silloistakin 12 %. Yhteistyö luontomatkailualan toimijoiden kanssa lisääntyi ja tiivistyi. Vuoden aikana yritysten kanssa tehtiin 56 uutta suojelualueiden kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaista yhteistyösopimusta.

Pallaksen-Ylläksen kansallispuistossa avattiin kevättalvella uudistettu luontokeskus Kellokas. Luontokeskukseen rakennettiin uusi auditorio ja ravintola- ja näyttelytiloja laajennettiin. Rakennuksessa toimii myös kunnan matkailuneuvonta ja Ylläksen matkailuyhdistys ry. Uusi väylän varren elämästä ja luonnosta kertova näyttely tehtiin yhteistyössä Pajalan ja Kolarin kuntien kanssa. Monipuolisen matkailua palvelevan kokonaisuuden rakentamiseen osallistuivat useat rahoittajat, mutta koko hankkeen käynnistymisen edellytyksenä oli Metsähallituksen omarahoitus, joka saatiin ympäristöministeriön osoittamasta ns. VILMAT rahoituksesta.

3.3.3 Eräasiat

Eräprosessin sisältöä kehitettiin perustamalla yhteiskuntapainotteinen toimintasektori. Tähän sisältyvät mm. erävalvonta-asiat, erä- ja saamelaiskulttuurin näkökulma eräasioissa, nuorisonäkökulma, osallistamismenettelyt sekä eritavoitteisten vaatimusten hallintaan liittyvät asiat.

Uusien tietojärjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa jatkettiin ja mm. kalastuksen suunnittelu-järjestelmä otettiin käyttöön. Järjestelmä mahdollistaa kalastuksen suunnittelun, toimintojen seurannan ja dokumentoinnin sekä asiakkaiden saalis- ja muiden palautteiden hallinnan. Kausilupia ja hirvialuelupia koskeva Lupahaku-projektisuunnitelma hyväksyttiin ja sen käyttöönotto tapahtuu keväällä 2009. Matkapuhelimella tilattavien lupien, ns. mobiililupien, käyttöönotto laajeni ja sen palvelut paranivat.

Riistaelinympäristöjen aktiivisen hoidon (REAH) projektissa toimintatavat vakiintuivat. Kohteita toteutettiin 51 kappaletta ja vaikutusten seurannat käynnistettiin. Elinympäristöjen hoito-oppaan laadintaa lykättiin, kunnes saadaan tarvittava määrä seurantatietoa.

Metsästys- ja kalastusesitteitä kehitettiin asiakaslähtöisesti ja verkkosivujen uudistaminen aloitettiin. Uudet asiakaslehdet Kieppi ja Tuikku valmistuivat. Kalastuksen saalispalautteen antamista aktivoitiin erityismarkkinoinnilla. Riekkokantojen laskentamenetelmiä kehitettiin yhdessä RKTL:n kanssa ja aloitettiin yhteistyötutkimus metsäriekon elinympäristövaatimuksista ja ekologiasta. Lisäksi aloitettiin hylkeenmetsästysmahdollisuuksien kartoittaminen valtion alueilla yhteistyössä RKTL:n kanssa Itämeren kannanhoitosuunnitelmaan liittyvänä. Aktiivinen tiedottaminen ja parantuneet palvelut lisäsivät erityisesti kalastuslupien kysyntää.

Erävalvontaa kohdennettiin mm. maastoliikenteen valvontaan suojelualueilla ja kalastuksen valvontaan. Itä-Lapissa osallistuttiin viranomaisten yhteiseen suurpetojen valvonnan tehoiskuun, joka toi esiin tehostetun valvontatarpeen suurpetojen suojelemiseksi.

Iijoen ja Hossanjoen uittovelvoitteiden toteuttaminen sujui suunnitelman mukaisesti. Taimenen lisääntymisalueiden parantamiseen osallistuttiin Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen johtamassa metsäpurojen kunnostusprojektissa yhdessä metsätalouden kanssa.

Kansainvälistä yhteistyötä laajennettiin mm. Viron kanssa osallistumalla Viron luonnonsuojelu-keskuksen metson säilyttämistä koskevaan yhteistyöhön. Myös riista- ja kala-alan organisaatioiden kanssa tiivistettiin yhteistyötä ja osallistuttiin mm. CIC:n vuosikokoukseen ja PWEi-projektin kokoukseen Hollannissa, Baltian maiden ja Suomen metsästysviranomaisten yhteistyöseminaareihin ja Ruotsin kosteikkosäätiön järjestämään kosteikkokonferenssiin sekä tutustuttiin Englannissa RSBP:n ja Wildlife and Game Trustin kosteikkokohteisiin. Lisäksi osallistuttiin Coloradossa pidettyyn kongressiin ja sen työpajoihin teemalla ”Integrating Human Dimension in Fish and Wildlife Management” liittyen yhteiskunnallisen lähestymistavan haltuunottoon.

3.3.4 Alueiden hallinta

Metsähallitus ylitti maanhankinnalle asetetut tavoitteet sekä METSO-alueiden että vanhojen suojeluohjelmien osalta. Myös esisuojelu- ja suojelukiinteistöjen muodostamiseen liittyvä tavoite ylitettiin. Ympäristöministeriön asettamassa säädösvalmisteluprojektissa Metsähallitus tuotti säädösvalmistelun ja kiinteistönmuodostamisen työ- ja rahoitusohjelmassa tarvittavat laajat perustustiedot.

Hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui peräti 37 Natura-alueelle. Suunnittelun kohteena olivat mm. Liesjärven, Puurijärven–Isonsuon, Isojärven, Torronsuon, Seitsemisen, Perämeren, Riisitun-

turin ja Lemmenjoen kansallispuistot sekä Muotkatunturin, Paistunturin ja Tarvantovaaran erämaa-alueet. Vuoden alussa aloitettiin hoidon ja käytön suunnittelua koskeva kehittämishanke, jonka tuloksena mm. päivitetään suunnitteluohjeistus sekä luodaan alustava kuvaus tietokantapohjaisen suunnittelun tavoitetilasta. Uusi suunnitteluohje otetaan käyttöön alkuvuodesta 2009.

Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelma valmistui. Etelä-Suomen ja Pohjanmaan soidensuojelualueille valmisteltiin laajat ”järjestyssääntöpaketit”. Näiden useiden kymmenien järjestyssääntöjen vahvistaminen siirtyi kuitenkin vuoden 2009 puolelle.

Vuoden alussa aloitettiin suojelualueiden tilan seurannan (STS) kehittämishanke, jossa mm. laaditaan kuvaus STS-seurannan tavoitetilasta, määritellään seurannan asema suhteessa muihin seurantoihin ja raportointeihin sekä laaditaan ehdotus vuoden 2010 Puistojen tila -raportoinnin tavoiteiksi ja sisällöksi. Hankkeen tulokset valmistuvat maaliskuussa 2009.

3.3.5 Muut toiminnot

Metsäpuiden siemenhuolto ja uittorakenteiden ylläpito

Luontopalvelut osallistui vuonna 2008 käynnistyneeseen METLA:n vetämään ”Metsäpuiden siemenhuollon laatuketju” -hankkeeseen. Tavoitteena on löytää hankintaprosessista kriittisiä kohtia, joita kehittämällä varmistetaan ja parannetaan siemenen hyvän laadun säilyvyyttä. Varmuusvarastosiemenen myyntituloja kertyi 813 000 euroa.

Uittorakenteiden ylläpitokohteet toteutettiin Järvi-Suomen Uittoyhdistyksen kanssa sovitun mukaisesti.

Kansainväliset tehtävät

Metsähallituksen luontopalvelujen kansainvälisiä tavoitteita toteutettiin laadittujen vuosisuunnitelmien sekä luontopalvelujen kansainvälisen strategian mukaisesti. Luontopalvelujen kansainvälinen yhteistyö tuki Luonnon puolesta – Ihmisen hyväksi (Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja toimintaohjelma 2006–2016) kansainvälistä yhteistyötä koskevien tavoitteiden toteuttamista.

Kansainvälinen luonnonsuojeluyhteistyö painottui rajat ylittävään puistopariyhteistyöhön Venäjän, Norjan ja Ruotsin kanssa. Tästä uusimpana tuloksena on Pasvik–Inari-suojelualueyhteistyön (FIN-N-RUS) saama Europarcin hyvän rajapuistoyhteistyön sertifikaatti (Transboundary Parks – Following Nature’s Design). Metsähallituksen toiminta kansainvälisissä luonnonsuojeluorganisaatioissa sai yhä merkittävämmän aseman. Luontopalvelujohtaja osallistui Etelä-Korean suojelualuejärjestelmän kansainväliseen arviointiin. Erätalouden aktiivinen kansainvälinen toiminta vahvistui Metsähallituksen ja luontopalvelujen yhteistyötä erätalouden kansainvälisiin organisaatioihin niin valtio- kuin järjestötasolla.

Keskeisimpiä kansainvälisen luonnonsuojeluyhteistyön kumppaneita olivat kansainvälinen luonnonsuojeluliitto IUCN, Europarc, Europarcin Pohjolan-Baltian osasto, Eurosite, PAN Parks, International Council Exploration of the Seas (ICES), HELCOM, Arktinen neuvosto, Barentsin neuvosto, Euroopan neuvosto, Pohjoismaiden ministerineuvosto, Ramsarin sopimukset ja International Council for Game and Wildlife Conservation (CIC). Näistä viimeksi mainittu on keskeisin luontopalvelujen erätalouden kansainvälinen yhteistyökumppani. Luontopalvelujen edustaja valittiin Ramsar-sopimuksen hallitukseen, jossa hänellä on lisäksi taloustyöryhmän puheenjohtajuus.

Esimerkkinä tuloksellisesta kansainvälisestä järjestöyhteistyöstä on Metsähallituksen aktiivinen toiminta suojelualueiden hoidon menetelmien kehittämistyössä (mm. adaptive management), jonka tuloksia hyödynnetään suojelualueiden tilan seurannan ja hoito- ja käyttösuunnittelun kehittämisessä. Luontopalvelut oli vetäjänä tai osapuolena useissa hankkeissa, joista mainittakoon Development of the Regional Protected Areas in NW Russia sekä naapuruusohjelmahankkeet People Nature and Harbours, Vienan silta, Oulanka–Paanajärvi sekä Inari–Pasvik yhdessä venäläisten, viimeksi mainittu myös norjalaisten kanssa.

Kehittäminen

Luontopalvelut oli aktiivisesti mukana koko Metsähallituksen strategiaprosessissa. Valtion maiden ja vesien kokonaishallintaa painottava strategia ja sitä tukeva luontopalvelujen toimintaohjelma vahvistettiin vuoden 2009 alussa.

Luontopalvelut osallistui Metsähallituksen tulosohjauksen, johtamisjärjestelmän ja luonnonvarasuunnittelun vuorovaikutuksen kehittämistä pohtineeseen työryhmään vuoden alkupuolella. Lisäksi luontopalvelujen edustaja osallistui Metsähallituksen energialiiketoiminnan mahdollisuuksia kartoittaneeseen hankkeeseen. Suuri osa mahdollisesta tuulivoimasta on luontopalvelujen taseessa olevilla yleisillä vesialueilla.

EU-rahoituskausien vaihtuessa luontopalvelut ei voinut ylläpitää aiempien vuosien yhteisrahoituksen toiminnan tasoa. Edellisen kauden isot, EU:n rahoittamat kansainväliset ja Life-hankkeet päättyivät. Venäjän naapuruusohjelmat eivät käynnistyneet. Ensimmäisessä Life+-haussa Suomeen saatiin yksi meriluonnon hanke. Vuoden aikana Metsähallitus oli mukana neljän uuden Life-hankehakemuksen valmistelussa. Suurin osa Suomelle tulevasta rahasta meni ilmastonmuutosta käsitteleviin ympäristöhankkeisiin. Merenkurkun maailmanperintöalueen kehittämiseen onnistuttiin saamaan merkittävästi ulkopuolista rahoitusta.

Hallinto

Luontopalveluissa otettiin käyttöön tulospalkkio vuonna 2008. Tärkeimmät kehittämiskohteet olivat hankinnat ja suojelualueita koskevan tiedon hallinta. Metsähallituksen palvelukeskus vastasi henkilöstö- ja taloushallinnon, tiedonhallinnan sekä toimisto- ja toimitilapalvelujen käytännön töistä luontopalvelujen ja palvelukeskuksen välisen palvelusopimuksen mukaisesti.

4 Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Taloudellisuus

Luontopalvelujen kokonaismenot vuonna 2008 laskivat vuodesta 2007 viidellä prosentilla. Lasku johtui luonnonsuojelualueiden hankintojen vähenemisestä. Toiminnasta aiheutuneet menot pysyivät suunnilleen vuoden 2007 tasolla.

Luontopalvelujen toiminnan menot ja niiden rahoitus vuonna 2008

Kokonaismenot menolajeittain 1000 €	LP yht.	Ohjauk- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007	Muutos %
Aineet ja tarvikkeet	0	20	876	588	752	2 236	1 697	32 %
Palkkausmenot	337	1 961	7 796	4 707	6 080	20 881	20 510	2 %
Matkat ja muut henkilöstömenot	18	302	1 220	757	853	3 150	3 253	-3 %
IT-menot	191	438	566	406	429	2 030	1 917	6 %
Vuokrat ja muut toimitilamenot	144	49	987	856	1 118	3 156	2 710	16 %
Kaluston ylläpito	0	26	549	412	586	1 573	1 326	19 %
Muut palvelujen ostot	2 915	1 508	3 502	2 201	1 340	11 466	11 070	4 %
Muut kulut	-265	283	349	371	217	955	578	65 %
Muut investoinnit	-177	92	369	311	1 443	2 038	4 169	-51 %
Maanhankintainvestoinnit	0	0	4 276	287	-185	4 378	7 272	-40 %
Yhteensä	3 164	4 680	20 490	10 896	12 633	51 862	54 500	-5 %
Menot pl. maanhankintainvestoinnit	3 164	4 680	16 213	10 609	12 817	47 484	47 228	1 %

Kokonaismenot rahoituslajeittain 1000 €	LP yht.	Ohjauk- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007	Muutos %
Maksullisen toiminnan tulot ja menot	36	1 492	2 389	1 858	1 946	7 721	5 916	31 %
Liiketoiminnan rahoitus asiakaspalvelutehtäviin	0	0	13	20	355	388	392	-1 %
MMM:n perusrahoitus	628	725	1 348	1 929	2 916	7 546	6 945	9 %
YM, perusrahoitus	1 855	2 319	10 833	4 942	5 420	25 369	24 811	2 %
YM, luonnonsuojelualueiden hankkiminen	644	9	4 302	394	-184	5 166	8 195	-37 %
SM, kehittämisrahoitus (TEM)	0	0	45	407	0	452	574	-21 %
EU:n rakennerahastot	0	-3	54	125	275	452	1 073	-58 %
EU:n Life-rahastot	0	0	35	221	134	390	953	-59 %
Muu EU-rahoitus	0	0	114	150	32	296	258	15 %
OM, avolaitostyöt	0	0	513	0	0	513	257	100 %
TEM, työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet	0	0	132	304	233	669	1 111	-40 %
TEM, työllistämisperusteiset siirtomenot investointeihin	0	0	578	355	1 381	2 314	2 334	-1 %
Muu ulkopuolinen rahoitus	0	138	134	190	125	587	1 682	-65 %
Yhteensä	3 164	4 680	20 490	10 896	12 633	51 862	54 500	-5 %
Menot pl. Ls-alueiden hankintamenot	3 164	4 680	16 213	10 609	12 817	47 484	47 228	1 %

Seuraavassa taulukossa on esitetty ministeriöiden perusrahoituksen sekä kokonaisrahoituksen jakautuminen prosesseittain. Yhteiset menot käsittävät ne tehtävät, joita ei voi kohdentaa suoraan prosesseille, kuten kansainväliset tehtävät sekä hallinnon ja muut tukitehtävät. Luonnonsuojelualueiden hankinnat, 4.378 milj. euroa, sisältyvät kohtaan Yhteiset menot / Muut rahoituslajit.

Bruttomenot 2008 rahoitustyypeittäin 1000 €				
	MMM	YM	Muut	
Prosessit ja tehtävät	perusrah.	perusrah.	rahoitus-	Menot
			lajit	yht.
Yhteiset menot	2 009	5 620	6 012	13 641
Luonnonsuojelu	36	7 885	1 386	9 307
Luonnon virkistyskäyttö	3 953	10 347	6 524	20 824
Alueiden hallinta	94	1 508	317	1 920
Eräasiat	1 453	10	4 707	6 171
Menot yhteensä	7 546	25 369	18 947	51 862

Seuraavassa taulukossa on eritelty maa- ja metsätalousministeriön määrärahan käytön jakautuminen tehtävittäin.

(1000 €)	Määrä-	LTA	Vuodelta	Brutto-	Käytettä-	Brutto-	Vuodelle
	raha	II	2007	tulot	vissä yht.	menot	2009
	2008	2008	siirtynyt	2008	2008	2008	siirtyvät
1. Yhteiset menot	850			28	878	816	62
2. Valtion retkeilyalueet, erämaa- alueet, virkistysmetsät, muut virkis- tysalueet, muu reittiverkosto	3 381	182	1 356		4 919	4 794	125
3. Erävalvonta	820				820	863	-43
4. Riistataloudelliset hankkeet	50				50	48	2
5. Kalataloudelliset hankkeet	200	100			300	294	6
6. Uittorakenteiden ylläpito	230				230	196	34
7. Iijoen ja Hossanjoen uittovelvoit- teen hoito	235				235	249	-14
8. Pohjois-Suomen siemenhuolto	0			786	786	286	500
Yhteensä	5 766	282	1 356	814	8 218	7 546	672

4.2 Tuottavuus

Tuottavuustavoitteista on sovittu samansisältöisesti sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Tuottavuustavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
7.1 Metsähallitus vakiinnuttaa tuottavuuskehityksen mittaamisen osaksi johtamisen ja palkitsemisen menettelyjä.	7.1 Kokonaistuottavuusindeksi oli 108, laskenta tehtiin samoilla määrittelyillä kuin vuotakaikentia aiemmin. Kokonaistuottavuusindeksiä käytettiin tulospalkkiojärjestelmässä.
7.2 Metsähallitus osallistuu luonnonsuojeluhallinnon tuottavuusohjelmaa toteuttaviin osahankkeisiin ja ohjausryhmän toimintaan.	7.2. Tuottavuusohjelman ohjausryhmässä on Metsähallituksen edustaja. Metsähallitus oli edustettuna myös sektorikohtaisissa työryhmissä. Suojelualueiden tiedon hallinnan kehittämistä jatkettiin (kohta 6.4.).

7.3. Metsähallitus kehittää hankintatoimeaan kesällä 2007 tehdyn esiselvityksen pohjalta siinä ehdotettujen jatkohankkeiden mukaisesti.	7.3 Puutavarahankintojen kilpailutus käynnistettiin yhdessä palvelukeskuksen kanssa. Tarjouspyynnössä tarvittavia tietoja ei saatu kerättyä ajoissa, mistä syystä kilpailutuksen loppuunsaattaminen päätettiin siirtää vuodelle 2009.
---	---

Seuraavassa taulukossa on esitetty Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (luontopalvelujen) tuotos-, panos- ja tuottavuusindeksit kahdelta vuodelta. Indeksi kertoo muutoksen edelliseen vuoteen verrattuna siten, että edellisen vuoden taso on 100. Tuottavuusindeksin laskentamalli perustuu Tilastokeskuksen menetelmään.

Indeksi	2007–2008	2006–2007	2006–2005
Tuotos	110,36	102,51	98,14
Työpanos	96,30	96,76	101,38
Kokonaispanos	101,84	103,56	97,9
Työn tuottavuus	114,60	105,94	96,8
Kokonaistuottavuus	108,36	98,98	100,25

4.3 Kannattavuus

Kannattavuustavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
8.1. Metsähallitus valmistelee maksuasetusten uudistamista varten tarvittavat laskelmat ja perustelut elokuuhun 2008 mennessä.	8.1. Maksuasetukset uusittiin vuosille 2009–2011. Julkisoikeudellisten suoritteiden maksut pidettiin pääosin ennallaan.

Julkisten hallintotehtävien maksullisten suoritteiden kannattavuus parantui liikeloudellisten suoritteiden osalta. Erityisesti ympäristöministeriön toimialan suoritteiden myyntitulot kasvoivat kustannustason pysyessä suunnilleen ennallaan.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli hieman alle sadan. Kustannusvastaavuuslaskelmia on analysoitu tarkemmin luvussa 8.

5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

5.1. Henkilöstön määrän kehitys

Luontopalveluissa työskenteli vuonna 2008 kaikkiaan 945 henkilöä, joista vakinaisia oli yli 40 %. Vuoden lopussa vakinaisia oli 381 ja määräaikaista 150 henkilöä. Vakinaisten määrää lisäsi aiemmin määräaikaaisesti hoidettujen tehtävien vakinaistaminen mm. METSO-toimenpideohjelman myötä. Henkilöstön kokonaismäärä väheni kuitenkin lähes kuudella prosentilla vuoteen 2007 verrattuna.

Luontopalveluissa tehtiin vuonna 2008 yhteensä 513 henkilötyövuotta, mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisvuonna. Vähennys johtuu osittain myös henkilötyövuosilaskennan tarkentamisesta (palkattomat virkavapaat ja muut palvelussuhteen palkattomat keskeytykset on vähennetty htv-kertymästä; keskeytykset sisältävä henkilötyövuosimäärä oli 547 htv). Todellista työpanoksen vähennystä tapahtui erityisesti luonnon virkistyskäytön prosessissa, mikä johtuu pääosin työllisyysrahoitteisen (TEM) työvoiman vähenemisestä Lapin ja Pohjanmaan luontopalveluissa. Määräaikainen henkilöstö teki työpanoksesta 34 % ja sitä oli eniten Pohjanmaan luontopalveluissa (67 %).

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 47,7 vuotta ja koulutustasoindeksi 5,85 (5,72 vuonna 2007).

	2006	2007	2008
Henkilömäärä, yhteensä	1 036	1 004	945
muutos edelliseen vuoteen verrattuna %	1	-3,1	5,9
vakinaiset kaikki, lukumäärä / %	361 / 35	365 / 36	393 / 42
määräaikaiset kaikki, lukumäärä / %	675 / 65	639 / 64	552 / 58
Henkilömäärä 31.12.	564	535	531
vakinaiset, lukumäärä / %	355 / 63	359 / 67	381 / 72
määräaikaiset, lukumäärä / %	209 / 37	176 / 33	150 / 28
Henkilötyövuodet	587	568	513
muutos edelliseen vuoteen verrattuna %	1,4	-3,2	-9,7
vakinaiset	337	351	339
määräaikaiset	250	217	174
Henkilöstön keski-ikä 31.12.			
vakinaiset	47,5	46,5	47,7
määräaikaiset	39,2	39,1	38,7
45 vuotta täyttäneiden osuus %	49	51	55,0
Vakinaisten koulutustasoindeksi 31.12.	5,67	5,72	5,85
Palkkasumma, miljoonaa euroa ilman sivukuluja	16,9	17,1	17,3

Metsähallitus työllistää Metsähallituksen ja Etelä-Suomen aluevankilan välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti avolaitosvankeja suojelualueiden kunnostus- ja hoitotöissä. Vuoden 2008 työpanos oli 32 henkilötyövuotta. Metsähallitus pystyi työllistämään myös naisvankeja. Työtehtävinä oli mm. alueiden palvelurakennelmien huoltoa, polttopuu- ja jätehuoltoa, rakennus- ja korjaustöitä, polkujen kunnostusta sekä luonnonhoitotöitä. Töitä tehtiin Uudellamaalla Nuuksiossa, Sipoonkorvessa, Laajalahdella sekä Hämeessä Torronsuolla, Liesjärvellä, Aulangolla ja Evolla.

5.2 Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin

Luontopalvelujen kokonaistyöpanoksesta 94,4 % tehtiin alueyksiköissä. Suurin työpanos syntyi Etelä-Suomen luontopalveluissa (40 % kokonaismäärästä). Pohjanmaan ja Lapin työpanokset vähenivät pääosin työllisyys- ja hankerahoituksen supistumisen vuoksi. Prosessikohtainen työ määrä väheni eniten luonnon virkistyskäytön tehtävissä sekä muissa tehtävissä. Luonnonsuojelu-tehtävät työllistivät eniten Etelä-Suomessa, jossa niiden osuus yksikön kokonaismäärästä oli kolmannes, (Lapissa 16 % ja Pohjanmaalla 21 %).

Kaikki tehtävät tehtävryhmittäin	Ohjaus- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Yht. 2008	Yht. 2007
Luonnonsuojelu	5	68	25	25	123	129
Luonnon virkistyskäyttö	3	89	53	89	235	263
Alueiden hallinta	4	12	11	9	36	36
Eräasiat	1	11	14	19	45	48
Muut tehtävät	15	26	18	15	74	92
Tehtävät yhteensä	29	206	121	158	513	568

5.3 Työhyvinvointi

Syksyllä 2007 tehdyn henkilöstötutkimuksen tulokset käsiteltiin kevään aikana yksiköissä ja tiimeissä. Kehittämiskohteet valittiin yhteisesti. Erityisesti kiinnitettiin huomiota töiden järjestelyihin ja työajan riittävyteen sekä tiedonkulkuun yksiköissä ja prosessien välillä.

Työhyvinvointia seurataan kahden vuoden välein tehtävillä henkilöstötutkimuksilla sekä vuosittain tulos- ja kehityskeskustelusuovelluksesta saatavilla työyhteisön tila-arvioilla. Kevään tulosten perusteella tilanteessa ei ole tapahtunut muutosta edellisvuoteen verrattuna.

Sairauspoissaoloja oli vuonna 2008 kaikkiaan 3 421 työpäivää, mikä on 6,2 työpäivää henkilötyövuotta kohden (v. 2007 työpäiviä 4 291 ja 7,6 työpäivä/htv). Sairauspoissaolojen merkittävä lasku johtui osittain pitkien sairauslomien päättymisestä eläköitymisiin. Työtapaturmissa menetettyjä työpäiviä oli 302, mikä on henkilötyövuotta kohden laskettuna 0,55 (v. 2007 työpäiviä 482 ja 0,85). Työtapaturmia sattui lukumääräisesti enemmän kuin edellisvuonna, mutta ne olivat lievempiä (yhteensä 27 kappaletta, keskivaikeus oli 11,2 työpäivää; v 2007 vastaava luku oli 20).

	2006	2007	2008
Lähtövaihtuvuus, vakinaiset %	1,7	2,2	2,0
Tulovaihtuvuus, vakinaiset %	8,3	3,0	8,1
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (lkm)	1	1	1
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv	7,2	7,6	6,2
Työterveyshuolto, euroa / htv (netto)	154	166	174
Työtapaturmien lukumäärä	18	24	27,0
työtapaturmista johtuvat poissaolot, työpäivää / htv	0,38	0,85	0,55
Työtyytyväisyys (henkilöstötutkimus 2007; vuosina 2006 ja 2008 työyhteisön tila-arvio)			
arvosana työnantajalle (asteikko 4–10)		8,1	
esimiestyöskentely (asteikko 1–5)	4,2	3,9	4,2
työtyytyväisyys (asteikko 1–5)	4,1	3,7	4,2
kehityskeskustelu käyty	90	90	98,0

5.4 Tulospalkkio

Metsähallituksen luontopalveluissa otettiin käyttöön tulospalkkiojärjestelmä vuonna 2008, jolloin se oli käytössä koko Metsähallituksessa. Luontopalvelujen tulospalkkiotekijät (ja niiden painoarvot) olivat seuraavat:

Tulosmittarit		Painoarvo
Resurssit	Kokonaistuottavuus	35
Vaikuttavuus ja palvelukyky	Asiakastyytyväisyys	20
Vaikuttavuus ja palvelukyky	Julkisuuskuva	10
Henkilöstön työkyky ja uudistuminen	Työtapaturnapoiissaolot	5
Henkilöstön työkyky ja uudistuminen	Vahvistetut tulos- ja kehityskeskustelut	10
Vuosittain vaihtuva painopistealue	Niiden Natura-alueiden lukumäärä, joille valmis- tuu hoito- ja käyttösuunnitelma	20

Tulospalkkio toteutui 3,9 prosentin suuruisena.

6 Toiminnan arvioinnit

6.1 Ympäristöjärjestelmä

Metsähallituksen sertifioidun ympäristöjärjestelmän (SFS-EN ISO 14001) mukainen ulkoinen arviointi oli huhtikuussa. Luontopalveluissa arvioinnin kohteena oli eräprosessi, joka sai asteikolla 1–5 yleisarvosanan 4 sekä useita positiivisia havaintoja. Yhtään poikkeamaa ei annettu.

6.2 Metsähallituksen sisäinen tarkastus

Metsähallituksen sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan tasoa CosoERM-viitekehystä soveltaen. Julkisiin hallintotehtäviin liittyviä tarkastuksia olivat mm. arviointi luontokeskusten kiinteistö- ja henkilökustannusten käsittelyprosesseista ja selvitys portfolio-kustannusten oikeasta kohdistumisesta vain liiketoiminnalle osana konsernikustannusten jakamista. Lisäksi selvitettiin asianhallintaan liittyvien tehtäväkokonaisuuksien toteutumista rajapinnoilla.

Arviointien mukaan kehitettävää on erityisesti asianhallinnan prosesseissa. Vuoden 2008 lopulla toteutettiin myös koko Metsähallitusta (pl. tytäryhtiöt) koskeva eettisen kulttuurin kysely, jonka mukaan Metsähallituksen eettisen toiminnan perusta on vahva.

6.3 Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastus

Valtiontalouden tarkastusvirasto julkaisi kesällä 2008 toiminnantarkastuskertomuksen ”Metsähallitus – liikelaitoskonsernina ja ympäristöministeriön ohjaamana luonnonsuojelijana” (Vesa Koi-vunen, Vuokko Mustonen, VTV 162/2008). Kertomuksessa todetaan muun muassa, että Metsähallitus on toiminnallisesti tarkoituksenmukainen ja tarkoituksenmukaisesti ohjattu kokonaisuus, jossa luontopalvelujen toimiala toimii tuloksellisesti.

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Luontopalvelujen tuloslaskelma vuodelta 2008 oli alijäämäinen. 2,15 miljoonan euron alijäämäisyyteen oli useita syitä. Käyttöomaisuudesta tehdyt poistot olivat noin 0,9 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2008 tehdyt käyttöomaisuushankinnat. Poistoja ei kateta talousarviorahoituksella kuten käyttöomaisuushankintoja. 0,6 miljoonan euron suuruiselle tulospalkkiovaraukselle ei myöskään ole määrärahakatetta. Lisäksi eräasioiden maksullinen toiminta jäi 0,5 miljoonan euron verran alijäämäiseksi.

Poistojen ja käyttöomaisuushankintojen suureen eroon vaikuttivat Metsäntutkimuslaitokselta siirtyneistä rakennuksista tehdyt poistot, joiden vaikutuksesta poistojen määrä kasvoi lähes puoli miljoonaa euroa vuoden 2007 tasosta. Lisäksi työllisyystyöohjelmahankerahoituksen vähenemisen myötä rakennusinvestointien ja muiden käyttöomaisuushankintojen määrä jatkoi laskemistaan.

Liikevaihto kasvoi lähes miljoonalla eurolla pääosin lisääntyneiden vuokratulojen ja puunmyyntitulojen ansiosta. Myös luontokeskusten tuotteista saadut myyntitulot kasvoivat.

7.2 Valtion talousarviosta saatujen määrärahojen käyttö

Valtion talousarviosta saadut määrärahat on eritelty tuloslaskelmaa täydentävässä liitelaskelmassa. Pääosa rahoituksesta käytettiin ohjaavien ministeriöiden kanssa sovittujen tehtävien tekemisestä aiheutuneiden menojen maksamiseen. Valtion talousarvion kautta tulee myös hankerahoitusta ja muuta täydentävää toiminnan rahoitusta.

Oikeusministeriön pääluokasta saadulla rahoituksella maksettiin avolaitosvankien työpanoksesta aiheutuvia kuluja. Vankityötä käytettiin Etelä-Suomen luonnon virkistyskäytön kohteiden rakennusten ja rakenteiden rakentamis- ja huoltotöissä, mm. Nuuksiossa ja Hämeessä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta saatu rahoitus sisältää Kainuun hallintomallin kehittämishankkeesta (0,5 milj. euroa), työllistämishankkeesta (1,1 milj. euroa) sekä investointitukea (2,4 milj. euroa). Kainuun kehittämishankkeella kunnostettiin ja ylläpidettiin virkistyskäytön kohteiden palvelurakenteita Kainuussa. Työllistämishankkeella palkatut henkilöt työskentelivät pääosin luonnon virkistyskäytön palvelurakenteiden huollon ja ylläpidon tehtävissä. Vuonna 2008 merkittävin investointitukea saanut rakentamishanke oli luontokeskus Kellokkaan laajennus (n.1,1 milj. euroa).

Ympäristöministeriön muu kuin perusrahoitus käsittää lajistoinventointihankkeen rahoituksen, Luoteis-Venäjän suojelualuehankkeen rahoituksen sekä eräiden EU-hankkeiden kansallista rahoitusta.

7.3 Muun rahoituksen käyttö

Muu kuin valtion talousarviosta saatu rahoitus koostuu maksullisen toiminnan tulorahoituksesta, hankerahoituksesta sekä muusta täydentävästä rahoituksesta. Maksullisen toiminnan tulorahoitusta käytetään maksullisen toiminnan suoritteiden valmistamisesta aiheutuviin menoihin.

Siemenmyynnistä saatua rahoitusta käytetään siemenhuollosta aiheutuvien menojen lisäksi myös maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen muiden tehtävien hoitamiseen. Eräasioiden lupamyynnistä saatua rahoitusylijäämää käytetään kala- ja riistataloudellisten hankkeiden toteuttamiseen, joista keskeisin vuonna 2007 alkanut hanke on riistan elinympäristöjen aktiivinen hoito (REAH).

Ennallistamistöistä saadun puun myynnistä kertynyttä sekä muuta maksullisen toiminnan ylijäämää käytetään rakennerahastohankkeiden omarahoitusosuutena, sillä nykyisten säännösten mukaan Metsähallitus ei voi käyttää siihen perusrahoitustaan, koska sillä katsotaan olevan samanlaiset käyttörajoitukset kuin virastojen toimintamäärärahoilla.

Muu kuin valtion talousarviosta tullut hankerahoitus sisältää pääosin maakuntaliittojen kautta ja suoraan EU:sta saatua rahoitusta. Muuta hankerahoitusta, joka ei tule valtion talousarvion kautta, saatiin naapurisuohjelmista, (Oulanka-Paanajärvi sekä People, Nature and Harbour), eri interregiohjelmissa (esim. Kellokkaan näyttely), Life+-ohjelmasta (esim. Vihreä vyöhyke -Life, Vattaja-Life ja Pelkosenniemi-Life) sekä maakuntien rakennerahasto-ohjelmista (esim. kulttuuriperintö voimavaraksi Pojois-Pohjanmaalla -hanke).

7.4 Kustannuslaskennan periaatteet

Menojen jakautuminen prosesseittain laskettiin kirjanpidon tietojen perusteella hyödyntäen prosessijakoa noudattavaa kustannuspaikkaryhmittelyä. Kustannusvastaavuuslaskelmat laadittiin kustannuslaskennan periaatteilla, jotka perustuvat sekä kirjanpitoon että säännölliseen ajankäytön seurantaan.

Kustannuslaskennassa kaikki palkkausmenot kohdennetaan tehtäville ajankäytön mukaisessa suhteessa. Maksullisen toiminnan välitön työaika kohdennetaan suoraan suoriteriyhmille. Välillinen työaika ja muut kustannukset kohdennetaan välittömän työajan suhteessa. Maksulliseen toimintaan käytetty välitön työaika on yhteensä 8,26 % koko työpanoksesta.

Maksullisen toiminnan pääomakustannukset olivat 8,26 % poistoista ja keskimääräisen käyttöomaisuuden korkokustannuksesta. Korkoprosenttina käytettiin Valtiokonttorin määräyksen mukaista nimelliskorkoa, joka vuodelle 2008 oli 4,4 %.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa täydentävällä rahoituksella rahoitetut hankkeet ja muu toiminta määriteltiin rahoituslajiperusteisesti. Hankkeiden omarahoitukseen laskettiin mukaan maksullisen toiminnan ylijäämillä ja perusrahoituksella maksetut hankemenot. Pääomakustannukset sekä muut yhteiskustannukset kohdennettiin yhteisrahoitteiseen toimintaan palkkamenojen suhteessa.

8 Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

8.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (euroa)	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
LIIEKVAIHTO	8 008 426,60	7 187 902,80
Liiketoiminnan muut tuotot	2 608 528,97	1 640 917,67
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	2 236 048,40	1 696 740,34
Varastojen muutos	437 723,19	368 271,92
Ulkopuoliset palvelut	5 081 401,36	5 023 727,53
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	17 901 815,61	16 773 294,69
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 183 340,36	3 092 404,30
Muut henkilösivukulut	692 211,21	752 488,30
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	2 931 036,19	2 494 568,24
Liiketoiminnan muut kulut	17 652 498,30	16 369 134,07
	<u>50 116 074,62</u>	<u>46 570 629,39</u>
LIIEKEVOITTO	-39 499 119,05	-37 741 808,92
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	405 310,39	542 330,10
Korkokulut ja muut rahoituskulut	1 486,11	2 376,36
	<u>403 824,28</u>	<u>539 953,74</u>
VOITTO ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	-39 095 294,77	-37 201 855,18
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	36 944 218,75	38 901 413,62
TILIKAUDEN VOITTO	-2 151 076,02	1 699 558,44

8.2 Tase

TASE (euroa)	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	53 186,69	86 069,76
Muut pitkävaikutteiset menot	18 208,43	38 473,80
	<u>71 395,12</u>	<u>124 543,56</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 001 332 384,28	974 717 601,45
Tiet	842 920,73	951 429,79
Rakennukset ja rakennelmat	32 896 861,40	21 585 318,47
Koneet ja kalusto	1 094 524,32	1 272 412,26
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	378 195,21	3 934 426,19
	<u>1 036 544 885,94</u>	<u>1 002 461 188,16</u>
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	7 065 111,43	565 111,43
Osuudet osakkuusyriyksissä	736 376,00	436 376,00
Muut osakkeet ja osuudet	53 261,23	21 511,23
	<u>7 854 748,66</u>	<u>1 022 998,66</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 044 471 029,72	1 003 608 730,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	3 695 091,96	4 132 815,15
	<u>3 695 091,96</u>	<u>4 132 815,15</u>
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	601 796,10	2 445 365,43
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	235 915,21	243 100,22
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	7 816,47	37 326,27
Muut saamiset	96 384,25	118 157,11
Siirtosaamiset	2 281 958,75	3 241 524,71
	<u>3 223 870,78</u>	<u>6 085 473,74</u>
Rahat ja pankkisaamiset	8 075 339,73	7 191 768,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	14 994 302,47	17 410 057,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 059 465 332,19</u>	<u>1 021 018 788,00</u>

VASTATTAVAA	31.12.2008	31.12.2007
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	1 041 993 620,56	1 000 761 886,30
Edellisten tilikausien voitto	6 689 347,35	4 989 788,91
Tilikauden voitto	-2 151 076,02	1 699 558,44
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 046 531 891,89	1 007 451 233,65
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	5 266 389,90	6 934 896,84
Ostovelat	1 035 267,59	1 384 729,15
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	2 379 074,82	2 050 530,49
Velat saman liikelaitoksen tytäryhtiöille	91 664,39	6 228,53
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	4 161 043,60	3 191 169,34
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 933 440,30	13 567 554,35
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 059 465 332,19	1 021 018 788,00

8.3 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA (euroa)	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2008	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2007
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myynnistä saadut maksut	10 848 256,70	4 644 857,06
Muista tuotoista saadut maksut	1 723 155,67	1 492 989,40
Maksut toiminnan kuluista	-47 340 934,99	-46 148 848,23
Toiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja	-34 769 522,62	-40 011 001,77
Maksetut korot ja rahoituskulut	-1 486,11	-2 376,36
Saadut korot	405 310,39	542 330,10
Saadut osingot	0,00	0,00
Maksetut välittömät verot	0,00	0,00
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-34 365 698,34	-39 471 048,03
Liiketoiminnan satunn.eristä johtuva rahavirta		0,00
Toiminnan rahavirta	-34 365 698,34	-39 471 048,03
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Luonnonsuojelualueostot ja rakenn.	-3 526 606,83	-7 148 733,92
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-2 018 503,25	-3 849 650,43
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus	0,00	-71 114,61
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-39 273,30	-147 931,76
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luovutustulot	362 827,14	33 573,26
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-6 500 000,00	0,00
Investoinnit osakkuusyhtiöosakkeisiin	-300 000,00	-100 000,00
Investointien rahavirta	-12 021 556,24	-11 283 857,46
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	36 944 218,75	38 901 413,62
Omistajien sijoitus luonnonsuojelualueiden hankintaan, rakennuksiin ja osakkeisiin	10 326 606,83	7 148 733,92
Rahoituksen rahavirta	47 270 825,58	46 050 147,54
RAHAVAROJEN MUUTOS		
	883 571,00	-4 704 757,95
Rahavarat 1.1	7 191 768,73	11 896 526,68
Rahavarat 31.12	8 075 339,73	7 191 768,73

8.4 Liitetiedot

8.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot

Liikevaihto toimialoittain	2008	2007
Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
metsästysluvut	2 137 711,62	2 258 502,54
kalastusluvut	214 200,56	218 239,15
muut julkisoikeudelliset suoritteet	295,48	1 032,90
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
metsästysalueiden vuokraus	583 269,28	544 026,43
kalastusalueiden vuokraus	137 468,71	130 462,26
kalastusluvut	777 756,08	772 033,39
siemenmyynti	813 174,90	920 530,61
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
vesialuekorvaukset (kalastukseen liittyen)	121 825,17	149 284,16
Yhteensä	4 785 701,80	4 994 111,44
Ympäristöministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
uraluvat	82 628,00	83 857,14
luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat päätökset ja luvat	4 047,49	1 671,00
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	537 906,16	397 291,72
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	682 352,12	376 664,23
puun myynti (ennallistamisalueilta ym.)	689 523,09	347 683,21
luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet	601 548,44	500 763,02
kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja	143 683,54	117 429,99
muut liiketaloudelliset suoritteet	413 708,13	256 819,74
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
valtauskorvaukset	59 183,01	105 114,92
kaivospiirimaksut	8 144,82	6 496,39
Yhteensä	3 222 724,80	2 193 791,36
Liikevaihto yhteensä	8 008 426,60	7 187 902,80

Liiketoiminnan muut tuotot	2008	2007
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	876 984,46	170 504,28
Avustukset	12 210,98	20 547,97
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	8 388,84	-76,01
Muut tuotot	1 292 543,78	1 003 855,05
Muut tuotot, sisäiset	418 400,91	446 086,38
Yhteensä	2 608 528,97	1 640 917,67

Suunnitelman mukaiset poistot	2008	2007
Aineettomien oikeuksien poistot	48 043,32	38 953,34
Teiden ja muiden maarakenteiden poistot	108 509,06	112 734,41
Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	20 265,37	25 629,26
Rakennusten ja rakennelmien poistot	2 188 308,40	1 691 122,17
Koneiden, laitteiden ja kaluston poistot	565 910,04	626 129,06
Yhteensä	2 931 036,19	2 494 568,24

Suunnitelman mukaiset poistoajat	
Aineettomat oikeudet, muut pitkävaik. menot	4–5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	pääosin 25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Rakennelmat	4–10 vuotta
Koneet ja kalusto	4–8 vuotta

Rahoitustuotot ja -kulut	2008	2007
Korkotuotot	405 310,39	542 330,10
Korkokulut	-1 486,11	-2 376,36
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	403 824,28	539 953,74

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus			
Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitetun rahoituksen käyttö		2008	2007
Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka			
30.63.50	Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6 731 946,42	5 973 603,25
Ympäristöministeriön pääluokka			
35.10.52	Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	25 275 184,19	24 754 722,29
35.10.63	Luonnonsuojelun alueiden hankkiminen (kulujen osuus)	518 687,77	932 071,19
Valtion talousarviossa muuhun toimintaan osoitettu rahoitus yht.		32 525 818,38	31 660 396,73
Muu rahoitus, joka on saatu valtion talousarviosta		2008	2007
Oikeusministeriön hallinnonala		509 783,93	258 531,82
Sisäministeriön hallinnonala		22 309,70	569 121,15
Opetusministeriön hallinnonala		5 808,00	206 535,27
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		0,00	39 664,00
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		3 430 939,94	3 521 372,13
Ympäristöministeriön hallinnonala		419 497,00	870 711,83
Muu rahoitus valtion talousarviosta		30 061,80	1 775 080,69
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä		4 418 400,37	7 241 016,89
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus		36 944 218,75	38 901 413,62

8.4.2 Tasetta täydentävät liitetiedot

Omaisuserä	Aineett. hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet, kalusto ja muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
(1000 euroa)								
Hankintameno 1.1.	356	974 718	1 863	31 383	5 464	3 934	1 023	1 018 741
Arvonkorotus 1.1.05	0	0	0	0	0	0	0	0
Muu muutos 1.1.05	0	0	0	0	0	0	0	0
Lisäykset	15	27 806	0	13 509	398	0	7 120	48 848
Vähennykset	0	1 191	0	3	55	3 556	289	5 094
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	371	1 001 333	1 863	44 889	5 807	378	7 854	1 062 495
Kert.poistot 1.1.	232	0	911	9 798	4 191	0	0	15 132
Vähenn. ja siirt.kert.poistot	0	0	0	0	-45	0	0	-45
Tilikauden poisto	68	0	109	2 194	566	0	0	2 937
Arvonlennukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Kertyneet poistot 31.12.	300	0	1 020	11 992	4 712	0	0	18 024
Kirjanpitoarvo 1.1.	124	974 718	952	21 585	1 273	3 934	1 023	1 003 609
Kirjanpitoarvo 31.12.	71	1 001 333	843	32 897	1 095	378	7 854	1 044 471
Tuotannon koneet ja laitteet								
Kirjanpitoarvo 31.12.					1 095			

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa

	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>
Tytäryhtiöosakkeet	7 065 111,43	565 111,43
Osakkuusyhtiöosakkeet	736 376,00	436 376,00
Muut osakkeet	53 261,23	21 511,23
	7 854 748,66	1 022 998,66

Tytäryhtiöosakkeet, euroa

	<u>31.12.2008</u>
Kiinteistö Oy Järviluonnonkeskus, Rantasalmi	
omistus-%	66,7
	565 111,43
Nuuksiokeskus Oy	
omistus-%	62
	6 500 000,00
Tytäryhtiöosakkeet yhteensä	7 065 111,43

Osakkuusyhtiöosakkeet, euroa

	<u>31.12.2008</u>
Fastighets Ab Sunnan, Korppoo	
omistus-%	25
	436 376,00
Fastighets Ab Havets hus, Korsholm	
omistus-%	22,2
	300 000,00
Osakkuusyhtiöosakkeet yhteensä	736 376,00

Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta, euroa						
	Liiketoiminnalta		Tytäryhtiöiltä		Yhteensä	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Myyntisaamiset	65 408,24	138 799,67	1 766,66	10 611,09	67 174,90	149 410,76
Siirtosaamiset	170 506,97	104 300,55	6 049,81	26 715,18	176 556,78	131 015,73
Sisäiset saamiset yhteensä	235 915,21	243 100,22	7 816,47	37 326,27	243 731,68	280 426,49

Siirtosaamiset, euroa	31.12.2008	31.12.2007
LIFE-hankkeet, tulojäämät	909 506,91	918 552,58
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät	387 721,80	1 012 829,98
Työllisyystyöohjelmahankkeet, tulojäämät	883 823,59	1 200 250,05
Muut tulojäämät	97 973,92	71 658,78
Muut menoennakot / ostolaskut ja muut	2 932,53	38 233,32
Yhteensä ulkoiset siirtosaamiset	2 281 958,75	3 241 524,71

Muut annetut ennakot, euroa	31.12.2008	31.12.2007
Matkaennakot	32,24	0,00
Muut	96 352,01	118 157,11
Yhteensä muut annetut ennakot	96 384,25	118 157,11

Oma pääoma, euroa	31.12.2008	31.12.2007
Muu oma pääoma 1.1.	1 000 761 886,30	983 989 290,41
Saatu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	31 013 068,59	9 614 782,65
Luovutettu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	-2 773,70	0,00
Saatu valtionperintöinä tai lahjana tilikauden aikana	1 682,00	0,00
Maankäyttömuutokset, virheen korj.	-106 849,46	9 079,32
Omistajan sijoitus luonnonsuojelualueiden hankintaan	10 326 606,83	7 148 733,92
Muu oma pääoma 31.12.	1 041 993 620,56	1 000 761 886,30
Edellisten tilikausien voitto		
Aloittava tase 1.1.	6 689 347,35	4 989 788,91
Voiton tuloutus valtiolle tilikauden aikana	0,00	0,00
Poistoerosta siirretty omaan pääomaan		
Tilikauden voitto	-2 151 076,02	1 699 558,44
Vapaa oma pääoma 31.12.	4 538 271,33	6 689 347,35
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 046 531 891,89	1 007 451 233,65

Saadut ennakot, euroa	31.12.2008	31.12.2007
EU-rahoitteiset	88 920,02	106 242,35
Ympäristöministeriöltä	3 854 545,94	4 813 283,28
Maa- ja metsätalousministeriöltä	572 219,45	1 256 165,87
Muut	750 704,49	759 205,34
Yhteensä	5 266 389,90	6 934 896,84

Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle						
	Liiketoiminnalle		Tytäryhtiöille		Yhteensä	
	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>
Ostovelat	469 182,31	514 233,36	58 002,11	6 228,53	527 184,42	520 461,89
Muut velat	0,00	18 721,44	0,00	0,00	0,00	18 721,44
Siirtovelat	1 909 892,51	1 517 575,69	33 662,28	0,00	1 943 554,79	1 517 575,69
Sisäiset velat yhteensä	2 379 074,82	2 050 530,49	91 664,39	6 228,53	2 470 739,21	2 056 759,02

Siirtovelat, euroa	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>
Ennakonpidätys- ja sos.turvam. ja muut lakisääät. henkilöstökulut	695 619,24	685 819,76
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	2 673 039,36	2 408 954,90
ALV-velka	42 135,34	-18 099,73
Muut	750 249,66	114 494,41
Yhteensä ulkoiset siirtovelat	4 161 043,60	3 191 169,34

Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	<u>31.12.2008</u>	<u>31.12.2007</u>
Ennakonpidätykset	329 699,81	313 128,98
Sosiaaliturvamaksuvelka	37 250,65	37 495,61
VaEL-velka	301 614,23	294 842,69
LEL- ja TAEL-velat	0,00	0,00
Työttömyysvakuutusmaksut	19 307,81	32 391,83
Yhteensä	687 872,50	677 859,11

8.4.3 Vastuusitoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset

Vastuusitoumukset milj. euroa	2008	2007
Leasingvastuut		
tilikaudella maksetut	0,290	0,252
Leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason. Sopimukset on irtisanottavissa 3 kk:n irtisanomisajalla.		

Henkilöstön lukumäärä, henkilötyövuosia	2008	2007
Toimihenkilöt	513	568
Vuoden 2008 luku ei sisällä palkattomia vapaita (yht. 34 htv). Vertailukelpoinen luku vuoteen 2007 nähden on 547 htv.		

Kiinteän omaisuuden muutokset	LKM	MUUTOS MAA-ALA HA	MUUTOS VESIALA HA	MUUTOS TASEARVO EURO
Lisäykset				
Hallinnansiirto luonnonsuojelutark.	401	9 491,87	1 010,00	22 436 990,50
Kauppa luonnonsuojelutarkoitukseen	78	888,65	129,58	4 002 691,70
Lunastus	1	1,08	0,00	300,00
Maankäyttömuutos (lt:sta jht:een)	8	100,74	0,30	37 132,00
Muu saanto (saantoselitys)	5	22,54	73,77	4 840,00
Sisäinen kauppa (mt:lta lp:lle)	37	246,99	95,14	454 023,82
Tilusvaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	26	111,19	737,95	225 545,61
Vaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	29	312,80	8,20	462 704,82
Valtionperintö	1	29,89	0,00	20 000,00
Varainsiirtovero	83	0,00	0,00	161 694,20
Virheen korj. (kirjanpitoarvo)	1	0,00	0,00	172,00
Yhteensä	670	11 205,74	2 054,94	27 806 094,65

Kiinteän omaisuuden muutokset	LKM	MUUTOS MAA-ALA HA	MUUTOS VESIALA HA	MUUTOS TASEARVO EURO
Vähennykset				
Kauppa	14	-12,82	-1,40	-340 043,00
Lunastus	10	-5,68	0,00	-4 756,00
Maankäyttömuutos (jht:sta lt:een)	15	-1 465,38	-39,20	-242 407,00
Tilusvaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	24	-59,76	-663,58	-83 649,00
Vaihto luonnonsuojelutarkoitukseen	29	-232,27	-93,10	-520 456,82
Yhteensä	92	-1 775,91	-797,28	-1 191 311,82

8.4.4 Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta

Talousarviotili	TA 2008	2. LTA 2008	Talousarviot yht. 2008	Siirtynyt vuodelta 2007	Käytettävissä 2008	Käyttö 2008	Siirtyy vuodelle 2009
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (MMM)	5 766 000	282 000	6 048 000	1 256 166	7 304 166	6 731 946	572 220
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (YM) (1)	24 059 000	695 000	24 754 000	2 993 894	27 747 894	25 188 172	2 559 722
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (YM) (2)	3 900 000	0	3 900 000	1 439 139	5 339 139	4 045 295	1 293 844
Talousarviossa osoitettu rahoitus yhteensä	33 725 000	977 000	34 702 000	5 689 199	40 391 199	35 965 413	4 425 786
Vähennetään suoraan omaan pääomaan kirjattu investointirahoitus						-3 526 606,83	
Lisätään laskutetut erillisrahoitukset, jotka nettoutettu rahoituslajeille						87 012	
Muu valtion talousarviosta saatu rahoitus						4 418 400	
Valtion talousarviosta saatu rahoitus yhteensä						36 944 219	

Muu rahoitus, joka on sisällytynyt varsinaisiin tai täydentäviin tulossopimuksiin							
	TA 2008	2. LTA 2008	Talousarviot yht. 2008	Siirtynyt vuodelta 2007	Käytettävissä 2008	Käyttö 2008	Jäljellä
Ympäristöministeriöltä saatu määräraha lajistoinventointihankkeen toteuttamiseen	0	0	0	80 251	80 251	79 271	980
Ympäristöministeriön sijoitusmenomääräraha Merenkurkun kiinteistöyhtiön perustamista varten	0	0	0	300 000	300 000	300 000	0
Muu sopimusrahoitus yhteensä	0	0	0	380 251	380 251	379 271	980

Meno- ja tuloerittelyt talousarviotileittäin

30.63.50	Tot. 2008	Tot. 2007
Palkkausmenot	3 208 931,03	2 823 048,30
Muut kulutusmenot	4 166 451,08	3 619 812,67
Maanhankintainvestoinnit	0,00	0,00
Muut investoinnit	170 338,56	501 783,48
Tulot (pääosin siemenmyyntiä)	-813 774,25	-971 041,20
Muu laskutettu rahoitus	0,00	-3 452,00
Nettokäyttö	6 731 946,42	5 970 151,25

35.10.52	Tot. 2008	Tot. 2007
Palkkausmenot	13 393 933,06	11 921 782,53
Muut kulutusmenot	11 802 383,63	11 672 052,27
Maanhankintainvestoinnit	0,00	0,00
Muut investoinnit	172 990,12	1 217 202,91
Tulot	-43 358,83	-56 315,41
Muu laskutettu rahoitus	-137 776,23	-36 489,31
Nettokäyttö	25 188 171,75	24 718 232,99

35.10.63	Tot. 2008	Tot. 2007
Palkkausmenot	59 743,97	62 864,61
Muut kulutusmenot	717 810,2	869 206,58
Muut investoinnit	-258 506,00	0,00
Tulot	-360,40	0,00
Maanhankinnan kulut yhteensä	518 687,77	932 071,19
Maanhankintainvestoinnit	3 526 606,83	7 148 733,92
Nettokäyttö	4 045 294,60	8 080 805,11

8.4.5 Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Tuotot rahoituslähteittäin	2008	2007
Euroopan aluekehitysrahasto	421 580,62	254 512,76
EU:n ympäristörahasto (Life)	332 872,56	284 754,13
Muu EU-rahoitus	295 751,23	129 460,74
Muut rahoittajat	242 339,37	335 127,42
Yhteensä	1 292 543,78	1 003 855,05

8.4.6 Kustannusvastaavuuslaskelmat

Julkisoikeudelliset suoritteet	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot. 2008	Tot. 2007	Tot. 2008	Tot. 2007	Tot. 2008	Tot. 2007
(1000 €)						
Tuotot	86,7	85,5	2 352,2	2 477,8	2 438,9	2 563,3
Henkilöstökustannukset	19,3	97,3	454,4	641,2	473,7	738,5
Muut erilliskustannukset	21,5	19,5	1 843,3	1 466,3	1 864,8	1 485,8
Poistot ja korot	4,2	15,1	98,0	99,7	102,2	114,8
Osuus yhteiskustannuksista	7,8	34,9	182,4	229,8	190,2	264,7
Kustannukset yhteensä	52,7	166,8	2 578,2	2 437,0	2 631,0	2 603,8
Kustannusvastaavuus	33,9	-81,3	-226,0	40,8	-192,1	-40,5
Kustannusvastaavuus, %	164 %	51 %	91 %	102 %	93 %	98 %

Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot. 2008	Tot. 2007	Tot. 2008	Tot. 2007	Tot. 2008	Tot. 2007
(1000 €)						
Tuotot	3 068,7	1 996,7	2 311,7	2 367,1	5 380,4	4 363,8
Henkilöstökustannukset	742,2	903,9	358,9	493,4	1 101,1	1 397,3
Muut erilliskustannukset	685,1	468,4	1 251,4	1 221,2	1 936,5	1 689,6
Poistot ja korot	160,1	140,6	77,4	76,7	237,5	217,3
Osuus yhteiskustannuksista	298,0	324,0	144,1	176,9	442,0	500,9
Kustannukset yhteensä	1 885,3	1 836,9	1 831,8	1 968,2	3 717,1	3 805,1
Kustannusvastaavuus	1 183,4	159,8	479,9	398,9	1 663,3	558,7
Kustannusvastaavuus, %	163 %	109 %	126 %	120 %	145 %	115 %

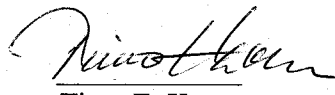
Erillislainsäädäntöön perustuvat suoritteet (1000 €)	YM:n toimiala		MMM:n toimiala		Suoritteet yhteensä	
	Tot. 2008	Tot. 2007	Tot. 2008	Tot. 2007	Tot. 2008	Tot. 2007
Tuotot	67,3	111,6	121,8	149,3	189,2	260,9
Henkilöstökustannukset	39,0	53,2	4,2	5,6	43,3	58,8
Muut erilliskustannukset	0,0	0,0	7,2	4,4	7,2	4,4
Poistot ja korot	8,4	8,3	0,9	0,9	9,3	9,2
Osuus yhteiskustannuksista	15,7	19,1	1,7	2,0	17,4	21,1
Kustannukset yhteensä	63,1	80,6	14,1	12,9	77,2	93,5
Kustannusvastaavuus	4,2	31,0	107,8	136,4	112,0	167,4
Kustannusvastaavuus, %	107 %	138 %	866 %	1157 %	245 %	279 %

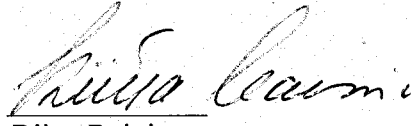
Yhteisrahoitteinen toiminta		
Tuotot (1000 €)	2008	2007
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
– valtion talousarviorahoitus	4 309	5 520
– EU-rahoitus	1 159	2 265
– muu rahoitus	608	457
Tuotot yhteensä	6 076	8 242
Henkilöstökustannukset	2 873	4 280
Muut erilliskustannukset	4 945	3 992
Poistot ja korot	581	521
Osuus yhteiskustannuksista	1 082	1 534
Kustannukset yhteensä	9 481	10 327
Kustannusvastaavuus	-3 405	-2 085
Kustannusvastaavuus, %	64 %	80 %

Allekirjoitus

Vantaalla 4. päivänä maaliskuuta 2009

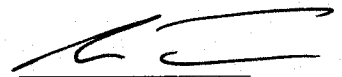

Jaana Korpi

Timo E. Korva

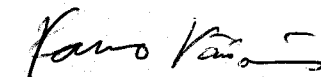

Riitta Rainio

Ville Schildt

Jari Sirviö

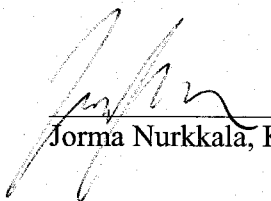

Arto Tiitinen
hallituksen puheenjohtaja

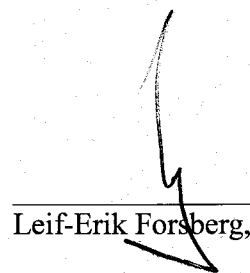

Helena Wallden

Rauno Väisänen
luontopalvelujohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 12. päivänä maaliskuuta 2009

Jorma Nurkkala, KHT, JHTT

Leif-Erik Forsberg, KHT, JHTT

Vuonna 2008 ilmestyneet Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 174 Heikkilä, P., Hokkanen, M., Kotiaho, J. & Päivinen, J. 2008: Lahopuun määrän kehitys ennallistamisen jälkeen Koloveden ja Liesjärven kansallispuistoissa vuosina 2006–2015. 33 s. (verkkojulkaisu)
- No 175 Hovi, M., Kytö, H. & Rautio, S.-K. (eds) 2008: Fire and Forest – The International Forest Fire Symposium in Kajaani 13.–14.11.2007. 70 s.
- No 176 Wallenius, T. 2008: Menneet metsäpalot Kalevalan kankailla. 46 s.
- No 177 Sarvanne, H., Tanskanen, A. & Yrjölä, R. 2008: Linnansaaren kansallispuiston linnustoselvitys vuonna 2005. 47 s. (verkkojulkaisu)
- No 178 Boström, M. & Ekebon, J. 2008: Undervattensinventeringar på Jungfruskär 2005. 33 s. (verkkojulkaisu)
- No 179 Hilska, S. 2008: Laidunnuksen vaikutus kasvillisuuteen Espoon Laajalahdella. 56 s. (verkkojulkaisu)
- No 180 Koskela, K. (toim.) 2009: Ennallistaminen, luonnonhoito ja seuranta Vattajan Dyyni Life-hankkeessa 2005–2009. 218 s.

Sarja B

- No 86 Pulkkinen, S. & Valta, V. 2008: Linnansaaren kansallispuiston kävijätutkimus 2006. 56 s. (verkkojulkaisu)
- No 87 Heikkilä, A. 2008: Patvinsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 59 s. (verkkojulkaisu)
- No 88 Keskitalo, M. 2008: Ruunaan luontotalon asiakastutkimus 2006. 52 s. (verkkojulkaisu)
- No 89 Metsähallitus 2008: Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet. 78 s. (verkkojulkaisu)
- No 90 Metsähallitus 2008: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2007. 54 s.
- No 91 Hankala, A. 2008: Hämeenkaan alueen kävijätutkimus 2006–2007. 62 s. (verkkojulkaisu)
- No 92 Hankala, A. & Tunturi, K. 2008: Hämeenkaan alueen yritystutkimus 2006. 61 s. (verkkojulkaisu)
- No 93 Mikkola, M. & Kuosmanen, R. 2008: Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 46 s. (verkkojulkaisu)
- No 94 Tunturi, K. 2008: Helvetinjärven kansallispuiston kävijätutkimus 2006. 60 s. (verkkojulkaisu)
- No 95 Tunturi, K. 2008: Seitsemisen kansallispuiston kävijätutkimus 2006–2007. 69 s. (verkkojulkaisu)
- No 96 Tunturi, K. 2008: Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yritystutkimus 2006. 71 s. (verkkojulkaisu)
- No 97 Pääkkönen, J. R. 2008: Luontokeskus Petolan asiakastutkimus 2006. 40 s. (verkkojulkaisu)
- No 98 Räsänen, H. 2008: Raja-Karjalan alueen yritystutkimus 2007. 72 s. (verkkojulkaisu)
- No 99 Halsti, C. 2008: Vattajanniemen kävijätutkimus 2006. 79 s. (verkkojulkaisu)
- No 100 Huhta, A. 2008: Hämeen luontokeskuksen asiakastutkimus 2006–2007. 52 s. (verkkojulkaisu)

- No 101 Hemmilä, T. 2008: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2008. 51 s. (verkkojulkaisu)
- No 102 Halme, T. 2008: Pihlajaveden Natura 2000 -alueen kävijätutkimus 2007. 55 s. (verkkojulkaisu)
- No 103 Lindblom, H. 2008: Saimaan alueen yritystutkimus 2007. 63 s. (verkkojulkaisu)
- No 104 Hemmilä, T. 2008: Itäisen Suomenlahden kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 48 s. (verkkojulkaisu)
- No 105 Hemmilä, T. 2008: Itäisen Suomenlahden kansallispuiston yritystutkimus 2007. 26 s. (verkkojulkaisu)
- No 106 Nyman, H.-E. 2008: Besökarundersökning i Ekenäs skärgårds nationalpark 2007. 50 s. (verkkojulkaisu)
- No 107 Kettunen, A. & Berghäll, J. 2008: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2007. 59 s. (verkkojulkaisu)
- No 108 Puolakka, E. 2008: Inarin retkeilyalueen kävijätutkimus 2006–2007. 64 s. (verkkojulkaisu)
- No 109 Puolakka, E. 2008: Inarin retkeilyalueen yritystutkimus 2006–2007. 55 s. (verkkojulkaisu)
- No 110 Puolakka, E. 2008: Siidan asiakastutkimus 2007–2008. 54 s. (verkkojulkaisu)
- No 111 Seppänen, S. 2008: Hossan retkeilyalueen kävijätutkimus 2007. 73 s. (verkkojulkaisu)
- No 112 Huhtala, O. 2008: Hautajärven luontotalon asiakastutkimus 2007. 40 s. (verkkojulkaisu)

Sarja C

- No 35 Metsähallitus 2008: Viklinrimmen Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 49 s. (verkkojulkaisu)
- No 36 Metsähallitus 2008: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 198 s.
- No 37 Metsähallitus 2008: Rokuan kansallispuiston ja valtion omistamien Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 60 s.
- No 38 Metsähallitus 2008: Ystävyden puiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 143 s. (verkkojulkaisu)
- No 39 Metsähallitus 2008: Käsivarren erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 134 s.
- No 40 Metsähallitus 2008: Giehtaruohtasa meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 134 s.
- No 41 Metsähallitus 2008: Vätsärin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma. 143 s. (verkkojulkaisu)
- No 42 Metsähallitus 2008: Váhčira meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 146 s. (verkkojulkaisu)
- No 43 Metsähallitus 2008: Kuusisuo–Hattusuon, Soininsuo–Kapustasuon ja Ohtosensuon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2007–2016. 57 s. (verkkojulkaisu)
- No 44 Metsähallitus 2008: Hepokönkään hoito- ja käyttösuunnitelma. 40 s. (verkkojulkaisu)
- No 45 Metsähallitus 2008: Hämeenkaan monikäyttö- ja harjoitusalueen sekä Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 130 s. (verkkojulkaisu)
- No 46 Jansson, H. & Raatikainen, K. 2008: Vallisaaren ja Kuninkaansaaren alueen hoitosuunnitelma. 119 s.
- No 47 Rouvala, A. & Peltonen, T. 2008: Seitsemisen ja Helvetinjärven alueen luontomatkailusuunnitelma. 71 s. (verkkojulkaisu)

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-669-1 (nidottu)
ISBN 978-952-446-670-7 (pdf)
www.metsa.fi/julkaisut

